

Van
bejaardenwerk
naar
burenhulp

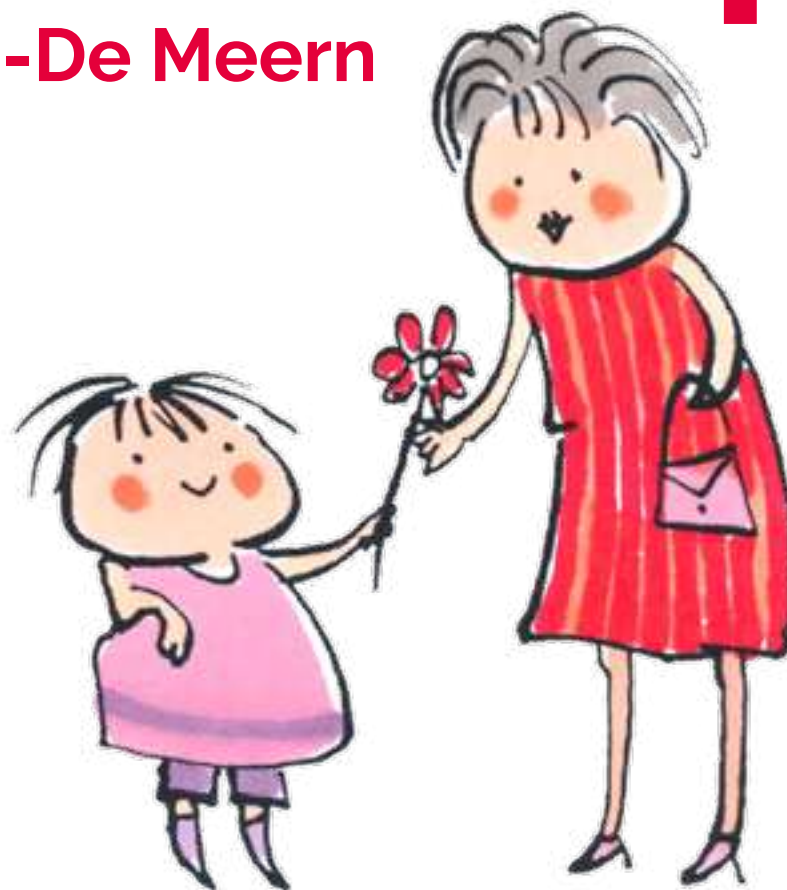
1975

2025

50 jaar burenhulp

in Vleuten-De Meern

Van bejaardenwerk naar burenhulp 1975-2025

**50 jaar
burenhulp
in Vleuten-De Meern**

Een uitgave ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan van Buren voor Buren

Inhoudsopgave

Inleiding	.....	5
Deel 1. Ouderenwerk 1975-2025		
Hoofdstuk 1	Stichting Bejaardenwerk Vleuten-De Meern (SBW) (1975-1989).....	7
Hoofdstuk 2	Stichting Koördinerend Ouderenwerk (SKO) (1989-1999).....	13
Hoofdstuk 3	Stichting Welzijn Ouderen Vleuten-De Meern (SWO) (1999-2003).....	17
Hoofdstuk 4	Gemeentelijke Herindeling per 1 januari 2001	20
Hoofdstuk 5	Stichting Welzijn De Haar (2003-2006)	24
Hoofdstuk 6	Zuwe Welzijn Ouderen (2006-2010)	28
Hoofdstuk 7	Stichting Portes Ouderen Vleuten-De Meern (2010-2013).....	30
Hoofdstuk 8	Dienstencentrum De Roef	33
Hoofdstuk 9	Stichting Welzaam Vleuten-De Meern (2013-2019).....	36
Hoofdstuk 10	Stichting WIL in je buurt (WIL) (2019-2024)	39
Hoofdstuk 11	Stichting Buren voor Buren Vleuten-De Meern (2025-heden)	42

Deel 2. De burenhulpdiensten 1975-2025

Hoofdstuk 12	De zes pijlers	45
	Algemene Hulp	45
	Boodschappen	45
	Vervoer	46
	De klussendienst.....	46
	De computer burenhulp.....	47
	Wijk informatie: de telefoondienst	48
	Wijk informatie: Buurtambassadeurs	49
Hoofdstuk 13	Pijlers uit eerdere jaren.....	50
	Gastvrouw/-heer in dienstencentrum De Roef	50
	Vrijwilligerswerk in Huize Nijeveld.....	50
	Wijkcontactpersoon.....	51
	Maaltijdservice.....	51
	Magnetron Beheer.....	52
	Project Voor Elkaar	53
	Huisbezoekproject Ouderen in Beeld	54
	ZondagmiddagOntmoeting De Roef.....	54
	Samen Eten Project (SEP).....	54
	BoodschappenPlusBus (Plusbus Erop Uit).....	55
	Hulp bij dementie.....	56
	Administratie Thuis	56
Hoofdstuk 14	Overige activiteiten	57
Credits	.....	59

BUREN VOOR BUREN

WIJKINFORMATIEPUNT EN BURENHULP

Uitgegeven door

Stichting Buren voor Buren Vleuten-De Meern
Teunisbloemlaan 50 - 3452 CB Vleuten

T: 030-6773131

E: info@burenvoorburen.info

www.burenvoorburen.info

ter gelegenheid van 50 jaar burenhulp
in Vleuten-De Meern

Tekst: Jacques van der Bom | Buren voor Buren

Illustraties: Martha Goedings, Karin van Kooten

Vormgeving: Annet van Rooijen

Drukwerk: Van Rooijen Grafisch, Vleuten

Op de illustraties in dit boekje zit auteursrecht

©M.ART 2025 ©PipoPencil 2025

Februari 2025

Deze uitgave werd mogelijk gemaakt
dankzij een bijdrage uit het
Gemeentelijke Initiatievenfonds

Inleiding

Op 21 februari 1975 gingen in Vleuten-De Meern, met de oprichting van de Stichting Bejaardenwerk Vleuten-De Meern, de eerste georganiseerde burenhulpdiensten van start. Natuurlijk werd ook vóór het jaar 1975 burenhulp in georganiseerd verband gegeven. De maatschappij in de vorige eeuw was immers sterk verzuild. De lange lijst van organisaties, die samen de Stichting Bejaardenwerk Vleuten-De Meern vormden, spreekt boekdelen. Overal bestonden georganiseerde groepen van gelijkgestemden, die elkaar waar nodig ondersteunden.

Dat we toch 1975 aanwijzen als het begin, komt doordat het de gemeente was die, voor het eerst, het initiatief nam - beleid maakte - om structureel werk te maken van de bejaardenzorg. Dit had niets meer te maken met de vraag of je katholiek was of protestant, hervormd of gereformeerd, man of vrouw, lid of geen lid. Het had uitsluitend te maken met de vraag of je hulp nodig had in verband met je hoge leeftijd.

Onderdeel van dit beleid was vrijwilligerswerk en dat vrijwilligerswerk hield zich met een keur aan activiteiten bezig. Onder andere met het geven van

---

Op elke pagina van dit boekje zijn voetnoten opgenomen. Deze verwijzen naar bronnen en geven vaak meer gedetailleerde informatie. Zeker voor eigentijdse geschiedschrijving is het van

hulp aan mensen die iets zelf niet meer konden, vooral aan senioren. Burenhulp noemen we dit. Hulp van mensen uit Vleuten-De Meern aan mensen in Vleuten-De Meern.

Door de jaren heen heeft de Stichting Bejaardenwerk Vleuten-De Meern andere namen gekregen. Tot in het jaar 2025, waarin de nieuwe naam *Buren voor Buren* werd gelanceerd. De geschiedenis van al die organisaties, die één lijn in de tijd vormen, wordt in dit boekje samengevat, in het kader van het 50-jarig bestaan.

De nadruk in dit overzichtswerk ligt op de burenhulp. De diverse organisaties hebben veel méér gedaan dan alleen het geven van burenhulp door vrijwilligers. Eigenlijk deden ze alles wat niet intramuraal was. En vanaf 2003 beperkten de werkzaamheden zich niet meer tot alleen het ouderenwerk, maar waren sociaal makelaars actief voor elke doelgroep in de wijk, waaronder ouderen.

Het is ook niet zo dat er niet méér vrijwilligerswerk werd gedaan dan alleen wat in dit boekje wordt beschreven. Er waren talloze andere activiteiten. Het gaat hier echter om die vrijwilligersactiviteiten die

belang om persoonlijke herinneringen te onderbouwen met documenten. Soms kan dat storend werken. Zonder het raadplegen van de voetnoten is de hoofdtekst echter gewoon te volgen.

specifiek door de voorgangers van de *Stichting Buren voor Buren Vleuten-De Meern* werden gedaan. Daar waren een honderdtal vrijwilligers per jaar bij betrokken, en over 50 jaar gerekend zijn het er dus duizenden geweest.

Met dit boekje eren wij al die mensen die zich de afgelopen 50 jaar vrijwillig hebben gemeld om anderen in de wijk belangeloos bij te staan.

1975

2025

Deel 1

Ouderenwerk 1975-2025

Hoofdstuk 1: Stichting Bejaardenwerk Vleuten-De Meern (SBW) 1975-1989

Historische context en inspiratie

Om het ontstaan van de Stichting Bejaardenwerk Vleuten-De Meern (SBW) te kunnen begrijpen, moeten we teruggaan naar de maatschappelijke ontwikkelingen in Nederland gedurende de jaren vijftig en zestig. In deze periode kreeg het ouderenbeleid voor het eerst serieuze aandacht. Een cruciale rol was hierbij weggelegd voor Marga Klompé, de eerste vrouwelijke minister van Nederland.¹

De zorg voor ouderen was in die tijd grotendeels ad hoc en versnipperd georganiseerd, vaak afhankelijk van particuliere initiatieven, religieuze instellingen en lokale liefdadigheid. Klompé diende in 1963 de *Algemene Bijstandswet* in, die de armenzorg tot een verantwoordelijkheid van de overheid maakte. Deze wet voorzag niet alleen in financiële zekerheid, maar opende ook de deur naar een bredere kijk op sociale ondersteuning.² Datzelfde jaar introduceerde Klompé de *Wet op de Bejaardenoorden*, waarmee voor het eerst minimeisen werden gesteld aan de kwaliteit van zorg en huisvesting voor ouderen.

Marga Klompé

Deze wettelijke kaders vormden de basis voor een nationaal ouderenbeleid dat sociale rechtvaardigheid combineerde met persoonlijke waardigheid.

Klompé benadrukte bovendien het belang van sociale participatie: ouderen moesten niet alleen verzorgd worden, maar ook actief kunnen blijven deelnemen aan het maatschappelijke leven.

Voor de lezer anno 2025 wellicht een open deur. Voor de beleidsmakers van de jaren zestig in de vorige eeuw betekende dit echter een nieuw inzicht, dat vroeg om een visie op het bejaardenwerk en om actie om de uitgangspunten omtrent welzijn en zorg waar te maken. Het 'open bejaardenwerk' werd een vaak gebruikte term.³

Van idee tot uitvoering

In Vleuten-De Meern werd dit beleid vertaald in concrete projecten, zoals de bouw van ouderenwoningen in *De Zonnewijzer* in De Meern.⁴ Dit complex, bestaande uit 91 woningen, werd ontwikkeld door de Stichting Interkerkelijk Bejaardencentrum Vleuten-De Meern.

Bij de totstandkoming van *De Zonnewijzer* werd echter al snel duidelijk dat goede huisvesting slechts een deel van de oplossing was. Om zelf-

1 Er zijn talrijke bronnen te raadplegen over Marga Klompé, o.a. De Canon van Nederland, Parlement.com, Wikipedia en dergelijke. De informatie komt uit dit soort openbare bronnen. Er bestaan ook indrukwekkende biografieën, zoals 'Marga Klompé. Een biografie' door Anja Meulenbelt en Gerard Mostert. Dit boek biedt een diepgaand inzicht in het leven en de carrière

van Klompé, inclusief haar rol in de ouderenzorg

2 De Algemene Bijstandswet (Abw) werd op 1 januari 1965 ingevoerd, maar de vaststelling ervan vond al in 1963 plaats. Deze wet kwam in de plaats van de zogenaamde Armenwet.

3 Met de term 'open bejaardenwerk' worden alle activiteiten bedoeld die erop zijn gericht om bejaarden zo lang mogelijk zelf-

standig thuis te laten wonen. In 1971 verscheen bijvoorbeeld 'Resultaten van de werkzaamheden van de stuurgroep t.b.v. het open bejaardenwerk in De Meern'. Het Utrechts Archief, stuknummer 4800

4 Het zogenaamde bestemmingsplan 'Nijevelt' of 'Nyevelt'. De benaming 'De Zonnewijzer' werd pas later aan dit plan toegevoegd

standig te kunnen blijven wonen, hadden veel ouderen ook behoefte aan aanvullende ondersteuning, zowel op praktisch als op sociaal gebied.

Daarom werd het initiatief genomen tot *het oprichten van een nieuwe stichting speciaal belast met het open bejaardenwerk voor de gehele gemeente. Deze stichting draagt de naam "Stichting Bejaardenwerk Vleuten-De Meern (SBW)"*⁵

Om het werk goed te kunnen doen, diende er tegelijk met de nieuwe stichting ook een dienstencentrum te komen. In de hele gemeente Vleuten-De Meern was voor dit open bejaardenwerk geen ge-

schikte ruimte.⁶ Aangezien er in de bebouwde kom ook geen grond beschikbaar was om iets nieuws te bouwen, werd besloten om zo'n centrum op te nemen in het projectplan *De Zonnewijzer*. Uiteraard herkennen we hier het huidige dienstencentrum De Roef in.⁷

Het inzicht dat wonen, zorg en welzijn gecombineerd aangeboden moesten worden om ouderen langer zelfstandig te laten wonen, leidde in 1975 dus tot de oprichting van de Stichting Bejaardenwerk Vleuten-De Meern (SBW), de bouw van dienstencentrum De Roef en de aanstelling van een beroepskracht om een en ander te begeleiden.

Op 21 februari 1975 passeerden de statuten notaris Bouten in Harmelen.

De structuur en doelstellingen van de SBW

In de SBW werkten 25 lokale instellingen samen binnen het Algemeen Bestuur. Deze brede samenwerking weerspiegelde het streven naar een integrale aanpak van ouderenbeleid. Dat was ook wel nodig, want de samenstelling van het Algemeen Bestuur laat óók zien hoe verzuimd de maatschappij in de vorige eeuw was:⁸

ongeschikt bevonden voor het open bejaardenwerk

7 Idem. In de stukken wordt gesproken over 'Dienstencentrum bejaarden De Meern', maar al snel werd hieraan 'De Roef' toegevoegd

8 De leden van het Algemeen Bestuur worden genoemd in diverse stukken, die aanwezig zijn in het archief van Buren voor Buren, alsmede in het Utrechts Archief. De rubricering is van

Kruisverenigingen: Kruisvereniging Vleuten-Haarzuilens en Kruisvereniging De Meern

Rode Kruis Afdelingen: Nederlandse Rode Kruis, afdeling Vleuten- Haarzuilens en afdeling De Meern

Stichtingen en bejaardencentra: Interkerkelijke Stichting Bejaardencentrum Vleuten-De Meern, Woongemeenschap Parkflat 'De Rheyngaerde'

Sociëteiten en Bejaardenverenigingen: Rooms Katholieke Bejaarden Sociëteit De Meern, Hervormde Bejaarden Sociëteit De Meern en Vleuten-Haarzuilens, de Gereformeerde Bejaarden Sociëteit De Meern en Vleuten-Haarzuilens, de Algemene Bejaarden Sociëteit Vleuten, en meer.

Diaconieën: Diaconie der Gereformeerde Kerk Vleuten-De Meern en der Hervormde Kerk Vleuten en De Meern

Bewonerscommissies: 'De Zonnewijzer', 'St. Jozefzorg'

Andere organisaties: Damescontactgroep De Meern, Parochiële Charitas Vleuten en De Meern, Vrouwen Advies Commissie voor de woningbouw. De missie van de SBW ging verder dan het bieden van basisvoorzieningen. De stichting streefde naar wat toen werd omschreven als een *flankerend ouderenbeleid*: het creëren van een ondersteunende infrastructuur die ouderen in staat stelde zelfstandig te blijven wonen en deel te nemen aan sociale activiteiten.⁹

de redactie. De leden van het Algemeen Bestuur waren verdeeld in drie commissies: de commissies zorg- en dienstverlening, sociaal-cultureel werk en huisvesting. Een groot aantal werkgroepen hield zich bezig met deelonderwerpen. Onder 'flankerend ouderenbeleid' vallen die 'voorzieningen en activiteiten, waardoor het voor de zelfstandig wonende bejaarde mogelijk wordt gemaakt om langer in de eigen woon-

5 Het Utrechts Archief, stuknummer 4800. Intern memo t.b.v. de raadsvergadering van de gemeente Vleuten-De Meern dd. 20-08-1974, 'Voorstel tot het nemen van een principe besluit tot subsidiëring in de kosten van een projectleider voor het open bejaardenwerk'

6 Idem, bijlage XI. Er waren wel ruimtes, zoals De Schalm, De Ellevoet, Icarus, Hamhuus en Café Versteeg, maar die werden

Activiteiten en locaties

De SBW organiseerde een gevarieerd programma vanuit De Roef in De Meern. In 1980 bijvoorbeeld bood De Roef een breed scala aan activiteiten, waaronder:

Sport en Beweging:

Bejaardengymnastiek

Volksdansen

Kunst en Cultuur:

Bejaardenkoor met wekelijkse repetities en uitvoeringen

Welfare-werk, een handwerkmiddag georganiseerd door het Nederlandse Rode Kruis

Ontspanning en Ontmoeting:

Biljartclub "Ons Genoegen"

Bingo

Bridge

Open avonden, twee keer per week voor sjoelen, kaarten en contact leggen

Lezen en Lenen:

Bibliotheek/puzzeltheek met circa 700 boeken en talrijke puzzels

Gezelligheid:

Koffie- en contactochtenden, wekelijks voor ontmoeting en gezelligheid

Speciale Evenementen:

Filmavonden, modeshows, schaakwedstrijden en andere ad hoc activiteiten.¹²

Coördinatie en vrijwilligerswerk

Coördinatie stond centraal in het werk van de SBW. De stichting zorgde voor een breed aanbod aan diensten en activiteiten, waarbij vrijwilligers een belangrijke rol speelden. In 1980 waren er meer dan 100 vrijwilligers actief, die huisbezoeken deden, maaltijden verzorgden en activiteiten organiseerden.¹⁰

Hetty Schenk-Schaap, een van de eerste medewerkers van de SBW, speelde een cruciale rol in de professionalisering van het vrijwilligerswerk.

Als eerste vrijwilligerscoördinator van de stichting zette zij een wijksysteem op, waarbij contactpersonen verantwoordelijk waren voor specifieke buurten.¹¹ Dit systeem bleef jarenlang succesvol, totdat strengere privacywetgeving het niet meer mogelijk maakte om adressen met oudere mensen apart te selecteren.

omgeving te blijven'. Bron: Het Utrechts Archief, stuknummer 4834, notitie Ouderenbeleid 1988. Met de introductie van de Welzijnswet op 1 januari 1987 was het flankerend ouderenbeleid de verantwoordelijkheid van de gemeenten geworden

¹⁰ De maaltijdservice is een goed voorbeeld. Hierbij waren circa 40 vrijwilligers betrokken, vooral bij het op tijd bezorgen van warme maaltijden aan huis. De SBW had deze maaltijdvoorzie-

ning voor ouderen opgezet samen met St. Jozefzorg. De dienst zou maar liefst 40 jaar blijven bestaan

¹¹ De vrijwilligers werden ingezet in de wijk waar ze woonden. In 1980 waren dat er 73 voor De Meern en 42 voor Vleuten en Haarzuilens. Per wijk waren er subwijken bepaald, met per subwijk circa 10 tot 15 adressen van ouderen. Een vrijwilliger had vervolgens de taak om het contact met de ouderen in een

subwijk te onderhouden. Bron: interne brochure uit 1980

¹² Het Utrechts Archief, stuknummer 4822, 'Activiteiten onder auspiciën van de SBW', april 1980. De rubricering in categorieën is van de redactie

¹³ Het Utrechts Archief, stuknummer 4822, 'Activiteiten onder auspiciën van de SBW', april 1980

In Vleuten was geen vaste ruimte beschikbaar voor activiteiten zoals in De Roef in De Meern. Daarom maakte de SBW gebruik van gehuurde locaties, waaronder de kantine van de Fletiohal (kaarten, sjoelen, volksdansen), Fletiomare (zwemmen voor ouderen), de Broederschapshuisjes (kreatief bezig zijn/handwerken) of de koffiekamer in het parochiecentrum.¹³

In 1983 kreeg de SBW echter ook een vaste locatie in sociaal-cultureel centrum De Schakel in Vleuten.

Deze ruimte bood niet alleen onderdak aan een klein kantoor, maar bood ook ruimte aan allerlei sociale activiteiten.¹⁴

Kritiek en transitie

In de jaren tachtig kreeg de SBW te maken met kritiek van de gemeente Vleuten-De Meern. In de evaluerende *Notitie Ouderenbeleid* uit 1988 werd door de gemeente geconstateerd dat er onvoldoende coördinatie was in het ouderenbeleid en dat het

werk meer door vrijwilligers moest worden uitgevoerd.¹⁵ Een harde boodschap. Duidelijker kon niet worden aangegeven dat er iets moest veranderen, want de SBW werd expliciet in een afbouwregeling gezet. De gemeente drong aan op een herstructurering, met meer nadruk op vrijwilligerswerk en een kleinere bestuurlijke opzet.

Dit leidde in 1989 tot een herstructurering. Het bestuur werd verkleind tot een bestuur bestaande uit een zevental organisaties met een breed draagvlak op het gebied van ouderenwerk + een voorzitter, een secretaris en een penningmeester.¹⁶ De naam van de organisatie werd gewijzigd naar *Stichting Koördinerend Ouderenwerk Vleuten-De Meern (SKO)*.

14 Over De Schakel is een dossier aanwezig in het Utrechts Archief. Dit zijn de stuknummers 4771-4775. Hieruit blijkt dat al vanaf de late jaren 70 door de SBW nadrukkelijk naar het voormalige schoolgebouw De Schakel werd gekeken. Namens de SBW verscheen in april 1981 zelfs een officieel rapport 'Ontmoetingsruimte voor bejaarden in Vleuten-Haarzuilens', waarin gepleit werd voor een permanente ruimte in De Schakel

15 De kritiek op deze gemeentelijke ouderennotitie was overigens

niet mals. Behalve dat deze "rijkelijk laat" komt, meldt bijvoorbeeld de Algemene Vereniging voor Ouderen "de Schalm" in een brief aan de gemeente: "De gehele notitie ademt de sfeer van: vrijwilligers knappen het straks wel op. (...) Wij vinden het een wat griezelige gedachte, dat de ouderenzorg voor een zeer belangrijk deel afhankelijk wordt van vrijwilligers (...). Hoe lang houdt men het vol? Stel eens dat het gehele gemeentelijke apparaat uit vrijwilligers zou bestaan: hoe zou dit apparaat

functioneren?" Het Utrechts Archief, stuknummer 4834, 'reactie van de Algemene Vereniging voor Ouderen "de Schalm" op de concept-notitie Bejaardenbeleid [sic]'. Overigens was destijds de officiële naam van De Schalm: 'De Schalm' Stichting Parochieel Sociaal Cultureel Centrum De Meern. De geciteerde passage dateert van vóór het verschijnen van de ouderennotitie. Het betrof een reactie op het concept van de nota. In de uiteindelijke nota was met de reactie van De Schalm niets

Deze aanpassingen bleken noodzakelijk om de stichting aan te passen aan de veranderende tijd.

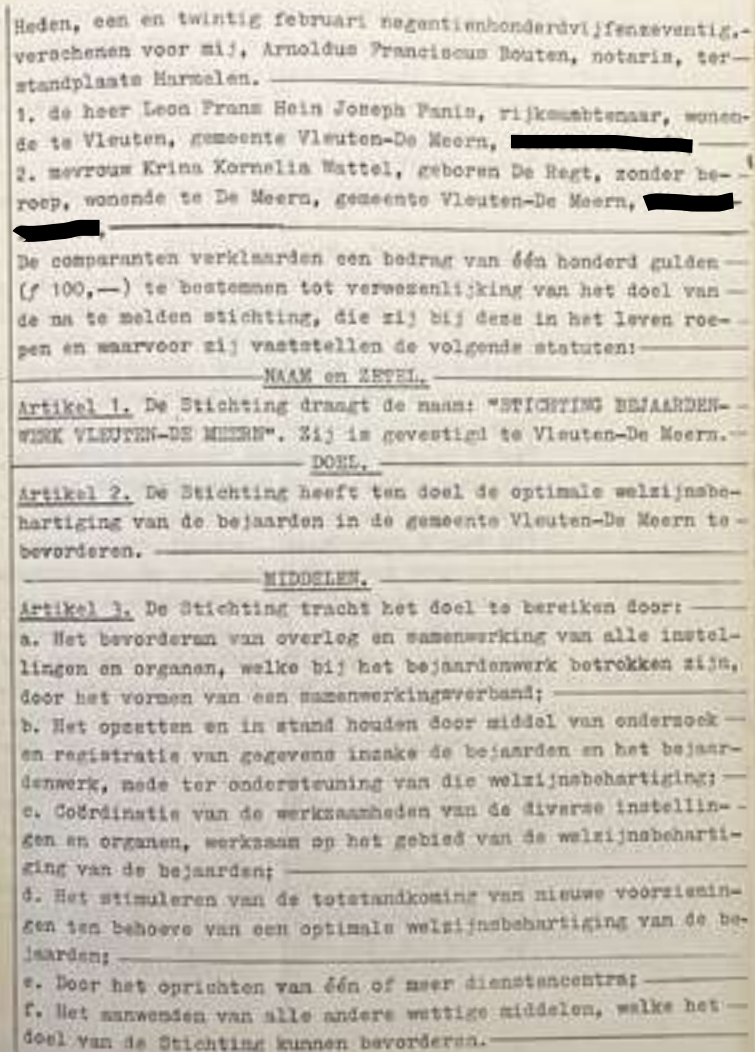
Conclusie

De Stichting Bejaardenwerk Vleuten-De Meern (SBW) werd in 1975 opgericht om ouderen te ondersteunen bij zelfstandig wonen en maatschappelijke participatie. Geïnspireerd door landelijke beleidsontwikkelingen zoals de Algemene Bijstandswet en de Wet op de Bejaardenoorden, combineerde de SBW wonen, zorg en welzijn. Het dienstencentrum De Roef en een netwerk van vrijwilligers speelden hierbij een sleutelrol. Activiteiten varieerden van gymnastiek tot sociale bijeenkomsten, en coördinatie door vrijwilligers versterkte de betrokkenheid in de gemeenschap.

De jaren tachtig brachten echter kritiek op een gebrek aan coördinatie en een te grote bestuursstructuur. Dit leidde tot een reorganisatie in 1989, waarbij de SBW werd omgevormd tot de Stichting Koördinerend Ouderenwerk Vleuten-De Meern (SKO). Deze transitie illustreert de aanpassing van lokale initiatieven aan veranderende maatschappelijke eisen, met meer nadruk op vrijwillige inzet en een efficiëntere organisatie. Hiermee werd de basis gelegd van een duurzaam ouderenbeleid.

gedaan, althans niet in tekst

16 De zeven organisaties waren: de Katholieke Bond van Ouderen, de Algemene Bond van Ouderen, de Ouderenverenigingen in Vleuten en De Meern, de Regionale Kruisvereniging Oude Rijnstreek, de Stichting Oudenrijn, de Stichting Bejaardencentra Vleuten-De Meern. Bron: 'Voorstel voor wijziging structuur SBW' dd. 10-11-1987. Het Utrechts Archief, stuknummer 4822

Heden, een en twintig februari negentienhonderdvijfenzeventig, verachene voor mij, Arnoldus Franciscus Bouten, notaris, terstandplaats Marzelen.

1. de heer Leon Frans Hein Joseph Panis, rijksochtaenaar, wonende te Vleuten, gemeente Vleuten-De Meern, [redacted]

2. mevrouw Krina Kornelia Wattel, geboren De Regt, zonder beroep, wonende te De Meern, gemeente Vleuten-De Meern, [redacted]

De comparanten verklaarden een bedrag van één honderd gulden (ƒ 100,—) te bestemmen tot verwezenlijking van het doel van de na te melden stichting, die zij bij dese in het leven roepen en waarvoor zij vaststellen de volgende statuten:

NAAM en ZETEL.

Artikel 1. De Stichting draagt de naam: "STICHTING BEJAARDENWERK VLEUTEN-DE MEERN". Zij is gevestigd te Vleuten-De Meern.

DOEL.

Artikel 2. De Stichting heeft ten doel de optimale welzijnsbehartiging van de bejaarden in de gemeente Vleuten-De Meern te bevorderen.

MIDDELEN.

Artikel 3. De Stichting tracht het doel te bereiken door:

a. Het bevorderen van overleg en samenwerking van alle instellingen en organen, welke bij het bejaardenwerk betrokken zijn, door het vormen van een samenwerkingverband;

b. Het opzetten en in stand houden door middel van onderzoek en registratie van gegevens inzake de bejaarden en het bejaardenwerk, mede ter ondersteuning van die welzijnsbehartiging;

c. Coördinatie van de werkzaamheden van de diverse instellingen en organen, werkzaam op het gebied van de welzijnsbehartiging van de bejaarden;

d. Het stimuleren van de totstandkoming van nieuwe voorzieningen ten behoeve van een optimale welzijnsbehartiging van de bejaarden;

e. Door het oprichten van één of meer dienstencentra;

f. Het aanwenden van alle andere wettige middelen, welke het doel van de Stichting kunnen bevorderen.

Oprichtingsakte
van de SBW
uit 1975

Stichting Bejaardenwerk Vleuten-De Meern

januari 1980.

ALGEMEENBESTUUR

Kruisvereniging Vleuten - Haarzuilens 10, 11	Kruisvereniging De Meern 10, 11	Ned. Rode Kruis Afd. Vleuten - Haarzuilens 3, 8	Ned. Rode Kruis Afd. De Meern 3, 8	Interkerk. St. Bejaardencentrum Vleuten-De Meern 9 b	Interkerk. St. centrum voor Maatsch. Dienst-verl. Oudenzijn 4, 5, 10	Woongemeenschap Parkflat "De Rheyngaard" 9	Damescontact-groep De Meern 7	Par. Charitas Vleuten 2	Par. Charitas De Meern 2
Hervormde Vr. Dienst Vleuten 7	Hervormde Vr. Dienst De Meern 7	Diaconie Caref. Kerk Vleuten - De Meern 2	Diaconie Herv. Kerk Vleuten 2	Diaconie Herv. Kerk De Meern 2	R.K. Bejaarden-sociëteit De Meern 3, 6, 7	Hervormde Bejaarden Soc. De Meern 3, 6, 7	Hervormde Bejaarden Soc. Vleuten-Haarzuilens 6, 7	Algemene Bejaarden Soc. Vleuten-Haarzuilens 6, 7	Gereformeerde Bejaarden Soc. Vleuten-De Meern 6, 7

DAGELIJKS

Onafhankelijk Voorzitter
Secretaris
Dieningsmeester
2 Leden

Adviseur(s)

Vrijwilligers-organisatie i.d.v. ouderen Vleuten-De M.
1, 3, 4, 6, 7, 8, 12, 14

Bewoners-kommissies Jozefzorg en De Zonnewijzer
7

R.K. Bejaarden-slichting "Jozefzorg" Vleuten
9a, 14

Projectleider

TAAK : 1. Beleidsmatige- en uitvoerende koördinatie
2. Voeren van beheer en management
3. Stimuleren van diverse activiteiten
4. Voorlichting en advies

Koördinatrice De Meern

Koördinatrice Vleuten-Haarz.

Beheerskommissie Dienstencentrum "De Roef"
1, 7, 10

Koördinatiekomm. Bejaarden Vleuten-De Meern
7

Vrijwilligers-organisatie
4, 12, 14

Werkgroep warme maaltijd -voorziening
14

Aanduiding activiteiten

1. Lektuurvoorziening	10. Voorlichting en advisering
2. Pastorale zorg o.a. Charitas en Diaconale zorg	11. Gezondheidszorg b.v. a. spreekuur wijkverpleegkundige b. pedicure c. diëtiste d. bejaardengymnastiek
3. Handenarbeid (vrije expressie)	12. Autovervoer
4. Bejaardenhulp	13. Bandrecorderrolatie
5. Spreekuren Maatschappelijk Werk	14. Warme maaltijd voorziening
6. Sociëteiten	
7. Ontspanning en ontwikkeling b.v. cursussen, tochtjes, feestavonden	
8. Welfare werk	
9. Huisvesting bejaarden a. met verzorging b. zonder verzorging	

Hoofdstuk 2: Stichting Koördinerend Ouderenwerk (SKO) 1989-1999

Hoewel de Stichting Bejaardenwerk Vleuten-De Meern (SBW) in theorie het schoolvoorbeeld was van samenwerking, namelijk tussen ruim 25 instellingen en organisaties, werkte dit in de praktijk anders. De SBW blonk niet uit in efficiënt bestuur,

betrokkenheid en slagvaardig optreden. Dit werd ook geconstateerd in de *Notitie Ouderenbeleid* van de gemeente Vleuten-De Meern. Daarin klonk een onverholen waarschuwing dat de SBW binnen tien jaar zou moeten verdwijnen.¹⁷ Volgens deze notitie konden vitale ouderen een dergelijke instelling zelfstandig draaiende houden. Daar was geen betaalde projectleider voor nodig, tenzij de organisatie een veel grotere rol zou gaan spelen in de zorg voor ouderen.¹⁸

Van SBW naar SKO

De kritiek maakte een koerswijziging onvermijdelijk. In 1989 werd besloten tot een nieuwe bestuursstructuur en een moderne naam: *Stichting Koördinerend Ouderenwerk* (SKO). Het woord 'koördinerend' benadrukte de noodzaak van betere samenwerking binnen de gefragmenteerde ouderenvoorzieningen.¹⁹ De aangepaste akte passeerde de notaris op 21 maart 1989.²⁰

Mooi meegenomen was dat de term 'bejaardenwerk' inmiddels verouderd was. Je sprak niet meer over 'bejaarden', maar over 'ouderen' en je sprak niet meer over 'bejaardenwerk' maar over 'ouderenwerk'. Jaren later zou wethouder Verhoef het hebben over het beeld van de oudere: "*niet langer gekleed in het zwart en gebogen door arbeid, maar rechtop en modern*".²¹

17 In de 'Notitie Ouderenbeleid' wordt expliciet gesproken over de afbouw van de beroepsmatige ondersteuning van de SBW (SKO), wat betekent: het stopzetten van de subsidie. Het Utrechts Archief, stuknummer 4822

18 Utrechts Nieuwsblad, 11-11-1989. Om een grotere rol te kunnen gaan spelen in de zorg voor ouderen doet de SKO al snel na de naamswijziging de toezegging om met personele ondersteuning het werk van de zogenaamde Regionale Indicatiecommissie te ondersteunen. Aan deze Regionale Indicatiecommissie

en het Zorgloket wordt verderop in dit hoofdstuk nog aandacht gegeven

19 Heel lezenswaardig is het lemma 'Geschiedenis van de Ouderenzorg in Nederland' van Wikipedia. Interessant is ook het artikel 'Oud zeer: zorg voor bejaarden' van Andere Tijden (<https://anderetijden.nl/aflevering/56/Oud-zeer-zorg-voor-bejaarden>)

20 Het Utrechts Archief, stuknummer 4823, 'Afschrift ener akte houdende statutenwijziging'

21 Nieuwsblad VAR, 17-02-2000

En we zien in de schrijfwijze van het woord 'koördinerend' de in die tijd populaire fonologische speltingtrends. Hierbij diende 'coördinatie' met een k te beginnen. 'Communicatie' moest van de hervormers als 'kommunikasie' geschreven worden, activiteit als 'aktiviteit'.²²

Gemeentelijke druk en nieuwe kansen

Hoewel de SKO een frisse start maakte, bleef de gemeentelijke dreiging om subsidies af te bouwen bestaan. In een interview in het *Utrechts Nieuwsblad* uitte de SKO haar zorgen:

*Het blijft onbegrijpelijk dat ons bestaan onder druk staat. Vrijwilligers kunnen de continuïteit van contacten niet waarborgen zonder professionele ondersteuning.*²³

Toch bood 1989 kansen. De SKO werd betrokken bij het zogenaamde Zorgloket, een plek waar inwoners terecht konden voor zorgvragen. Met 8 uur projectleiding en 4 uur administratieve ondersteuning versterkte dit de positie van de SKO.²⁴

Beleidsnota's en erkenning

De sociaal-culturele activiteiten bleven belangrijk. In 1991 publiceerde de SKO de *Beleidsnota 1991-1995*, waarin werd gepleit voor integraal ouderenbeleid, met aandacht voor inkomen, huisvesting, zorg en vrijwilligerswerk. Dit leidde tot erkenning door de gemeentelijke commissie Welzijn, waardoor ook de dreiging met ingrijpende bezuinigingen van tafel ging.²⁵

Unaniem akkoord. Goed en duidelijk advies. Zorg voor het bouwen voor ouderen, meer differentiatie daarin nastreven; huurpeil daarbij aandacht schenken. Lof voor beleidsplan SKO. Bewondering voor de vrijwilligers. Akkoord met urenuitbreiding. Verder-

*gaande uitbreiding uren eventueel in de toekomst tijdig ter discussie aanmelden.*²⁶

Extra budget dus. Hiermee kon in april 1991 Harrie Pol worden aangenomen, die o.a. de coördinatie van het Zorgloket op zich nam.²⁷ Daarna kwam Irene Franssen in dienst, die zich als ouderenwerkster richtte op de recreatieve en educatieve activiteiten en dus met de begeleiding van de vrijwilligers.

Harrie Pol en Irene Franssen zouden jarenlang aan het ouderenwerk in Vleuten-De Meern verbonden blijven. Irene zou pas in 2023 afscheid nemen en zich ontwikkelen tot een onmisbare centrale spil bij de diverse burenhulpdiensten.²⁸

22 Zie hierover het interessante Wikipedia lemma 'Geschiedenis van de Nederlandse spelling'

23 Parafrase van een citaat uit dit interview met SKO-projectleider Luciënne van den Heuvel. De gemeente toonde zich ontstemd door dit interview. De toenmalige wethouder Melcherts sprak de SKO erop aan tijdens een bespreking van de gemeente met de SKO dd. 29-11-1989. Het Utrechts Archief, stuknummer 4822

24 Het Utrechts Archief, stuknummer 4814. Een en ander speelde overigens net op het moment dat de SBW van naam veranderde en SKO werd. Voor de duidelijkheid is overal de afkorting SKO gebruikt, waarbij het soms qua tijdspad correcter geweest zou zijn om SBW te schrijven

25 Krantenartikel zonder datum, waarschijnlijk Utrechts Nieuwsblad met als kop 'Stichting Koördinerend Ouderenwerk brengt beleidsnota uit'. De beleidsnota, gedateerd oktober 1990,

bevindt zich in Het Utrechts Archief, stuknummer 4822
26 Het Utrechts Archief, stuknummer 4822 'Beleidsplan SKO en formatie projectleiding SKO'. Aan een evaluatie over het coördinerend ouderenwerk in Vleuten-De Meern voegt het gemeentelijke hoofd 'SoZA' (Sociale Zaken) toe: "Beroepsmatige ondersteuning is vooralsnog gewenst. (...) Ook zullen geaccepteerde nieuwe taakvelden voor de SKO (administratie zorgloket) primair aandacht dienen te krijgen, ook als deze

Het Zorgloket en het ZIP

In 1995 werd het Zorgloket uitgebreid met het *Zorgmeldpunt*. Hier werkten de SKO, thuiszorgorganisatie WeideSticht, woon-zorgcentra De Rijnhoven en de gemeente Vleuten-De Meern samen om zorg- en welzijnsdiensten te verbeteren.²⁹ Ook intensieve thuiszorg, kruiswerk en de vrijwilligersactiviteiten van de SKO werden onderdeel van het Zorgloket, dat hiermee feitelijk een Zorg Informatie Punt (ZIP) werd.³⁰ De SKO speelde hierin een centrale rol.

De gemeente onderstreepte het belang van de SKO in een brief:

*De SKO is een spil in het geheel van activiteiten voor ouderen in Vleuten-De Meern*³¹

Een nieuwe koers

Ter gelegenheid van het 20-jarig bestaan overhandigde de nieuwe voorzitter van de SKO, Louis ('Wiet') Terlien, een nieuwe beleidsnota:

meer gaan vergen dan de huidige uren. Het Utrechts Archief, stuknummer 4822, '(Evaluatie) Koördinerend ouderenwerk in Vleuten-De Meern?' dd. 12-11-1991

27 De Brug, 26-06-1991

28 In bijna alle interviews wordt de centrale en bepalende rol van Irene Franssen bij de burenhulpdiensten benadrukt. Een ooggetuige zegt hierover: "Bij Irene klopte alles tot 6 cijfers achter de komma."

29 Het Utrechts Archief, stuknummer 4603

de *Beleidsnota 1995-1998 'Onze plannen voor de komende jaren'* aan wethouder Janneke Kieft.³² Hierin werd aangekondigd dat de focus zou verschuiven naar kwetsbare ouderen. Dit betekende minder aandacht voor sociaal-culturele activiteiten en meer nadruk op zorg en welzijn, in lijn met gemeentelijke verwachtingen.

Deze keuze sloot aan bij de gemeentelijke verwachtingen. In een intern advies aan wethouder Kieft lezen we:

*Ik ben van mening dat de SKO hiermee een juiste richting kiest. De nota geeft een trendbreuk weer. De SKO gaat in de richting van zorg(coördinatie).*³³

Het Beleidsplan 1995-1998 werd al snel gevolgd door een *Uitwerkingsplan beleidsnota 1995-1998*, waarin de schijnwerpers alsnog gericht werden op de dienstverleningsfunctie van de organisatie.

30 Vanaf oktober 1995 nam ook de zorgverzekeraar Anova deel aan dit Zorgmeldpunt, wat inhield dat Anova wekelijks spreekuur hield in de beide locaties van het Zorgmeldpunt. Het Utrechts Archief, stuknummer 4603 'Evaluatie Zorgmeldpunt Vleuten-De Meern'

31 Het Utrechts Archief, stuknummer 4822, brief van de gemeente aan de SKO dd. 18-06-1996. Het citaat is een parafrase van: "De positie van de SKO is centraal in het geheel van activiteiten voor en door ouderen in Vleuten-De Meern. Door deelname

aan vele instellingen en werkgroepen geeft de SKO hier invulling aan

32 Deze beleidsnota bevindt zich in Het Utrechts Archief, stuknummer 4823. Wiet Terlien was een bekende bestuurder in het ouderenbeleid. Hij zat in 1971 in de stuurgroep die zich boog over het open bejaardenwerk in De Meern. Hij was toen adjunct-directeur Stichting Huisvesting Bejaarden Utrecht.

33 Het Utrechts Archief, stuknummer 4823, 'Advies aan Wethouder Janneke Kieft'. Het staat ook zo vetgedrukt in het advies

Uitgelicht werden diensten uit het flankerend ouderenbeleid als de warme maaltijdvoorziening, de personenalarmering en de klussendienst. De aandacht voor de overige burenhulpdiensten werd echter al snel gevolgd door de aankondiging van nieuwe (zorg)diensten als activerend huisbezoek, ondersteuning van familie van dementerende ouderen en gespreksgroepenwerk.³⁴

Vrijwilligers als constante factor

Vrijwilligers bleven de kern van het SKO-werk. Groepen vrijwilligers verzorgden taken als maaltijdbezorging en burenhulp. Hun aantal groeide van 150 in 1993 naar 170 in 1995.³⁵ Interne nieuwsbulletins vanaf 1997 zorgden voor betere communicatie binnen de organisatie.³⁶

Conclusie

Tussen 1989 en 1999 transformeerde de SKO van een logge organisatie naar een dynamische spil in het ouderenwerk. Het was lastig om de balans tussen zorg en welzijn in evenwicht te houden. Dankzij de inzet van het grote aantal vrijwilligers lukte dit toch en kon de SKO zich ontwikkelen tot een onmisbare schakel bij het ouderenwerk in Vleuten-De Meern.

34 Dit 'Uitwerkingsplan beleidsnota 1995-1998' bevindt zich in Het Utrechts Archief, stuknummer 4823. Later verscheen ook een 'Tussentijdse beleidsoverwegingen SKO, Juli 1997' waarin aandacht wordt besteed aan de gemeentelijke 'Kadernota Voorzieningen Leidsche Rijn'. We gaan daar niet verder op in dan alleen de vermelding dat de SKO hierin meldt dat er activi-

teiten voor Leidsche Rijn zijn opgestart, waarmee 'Veldhuizen' en 'Vleuterweide' worden bedoeld. Gesproken wordt over een 'WoZoCo' (waarschijnlijk Woon Zorg Complex). Het Utrechts Archief, stuknummer 4825

35 De Brug, 25-01-1995

36 In 2013 besloot Portes, de organisatie die toen in de wijk actief

was met het ouderenwerk, dat Irene Franssen moest stoppen met het vervaardigen van interne nieuwsbrieven voor de vrijwilligers in Vleuten-De Meern. Voortaan moesten de nieuwsbrieven wijkoverstijgend zijn, wat erop neerkwam dat de vrijwilligers nieuws kregen dat ze niet interesseerde, en dus niet meer lazen

Hoofdstuk 3: Stichting Welzijn Ouderen (SWO) 1989-2003

Net als in Vleuten-De Meern waren overal in Nederland organisaties actief die zich inzetten voor ouderen. Al deze organisaties hadden ook burenhulpdiensten in hun pakket, de een wat meer dan een ander. Vele hadden een klussendienst om senioren te helpen bij eenvoudige klusjes in en om het huis. Vele anderen hadden een vervoersdienst of een boodschappendienst en er waren ook talrijke organisaties die een vorm van maaltijdvoorziening aanboden.

Veel van deze organisaties noemden zichzelf, of gingen zichzelf Stichting Welzijn Ouderen (SWO) noemen, gevolgd door de plaats van vestiging.³⁷ De reden waarom deze organisaties eenzelfde soort naam kozen, had te maken met de behoefte aan herkenbaarheid en uniformiteit.

Zo ook in Vleuten-De Meern. Tijdens een feestelijke bijeenkomst op 28 januari 1999 in Dienstencentrum De Roef onthulden welzijnswethouder Kees Verhoef en SKO-bestuursvoorzitter Louis Terlien de nieuwe naam en het nieuwe logo van de *Stichting Welzijn Ouderen* (Vleuten-De Meern), de SWO.³⁸ Twee dagen daarvoor, op 26 januari 1999, was de nieuwe naam van de SKO statutair gewijzigd in SWO.

Een ambitieuze doelstelling

De missie van de SWO was ambitieus. In een paginagroot artikel in Nieuwsblad VAR, ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van de organisatie, mocht de SWO de doelstelling nog eens publiceren:

De algemene inzet van de SWO is gericht op ouderen, met de bedoeling het welbevinden te vergroten en hen mogelijkheden te bieden waardoor ze zelf invulling en richting kunnen geven aan hun leven. (...) De doelgroep van de SWO zijn inwoners van Vleuten-De Meern en Haarzuilens van 55 jaar en ouder. Het accent ligt op ouderen die in hun functioneren worden belemmerd of daarin een groot risico lopen door lichamelijke, geestelijke of sociale problemen. Voorbeelden hiervan zijn onder andere mobiliteit, veiligheid en eenzaamheid. Daarnaast richt de SKO zich op andere dienstverlenende organisaties en instellingen in de ouderensector.³⁹

Het zijn grote ambities voor een organisatie die het vooral van vrijwilligers moet hebben.

37 Nieuwsblad VAR, 28-01-1999

38 Nieuwsblad VAR, 04-02-1999

39 Nieuwsblad VAR, 17-02-2000

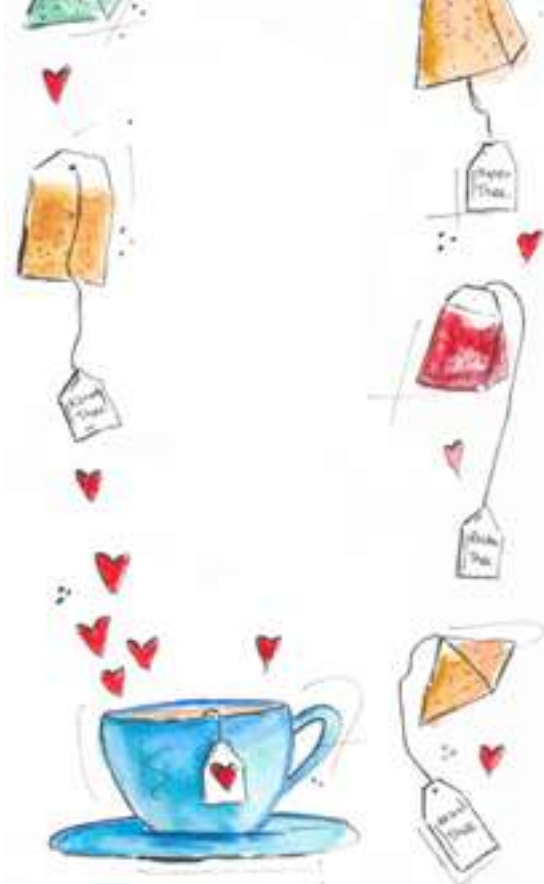
Ouderenadviseur als waardevolle aanvulling

In oktober 1999 stelde de SWO een ouderenadviseur aan, in lijn met een landelijke trend. De ouderenadviseur bood vertrouwelijk advies en ondersteuning aan ouderen over uiteenlopende onderwerpen, zoals wonen, veiligheid en mobiliteit. Hoewel de ouderenadviseur op de loonlijst van de SWO stond, werkte deze onafhankelijk en zonder rapportageplicht, waardoor het een waardevolle aanvulling was op het bestaande zorgaanbod.⁴⁰

Veranderingen in huisvesting

In 2000 stond de SWO voor een grote logistieke verandering vanwege de geplande sloop van 't Vleutertje. Directeur Harrie Pol kondigde op 6 januari 2000 de verhuizing van het kantoor aan naar het EDI-gebouw naast de bibliotheek aan de Padenaar, Pastoor Ohlleen 28A. Dit was een tijdelijke behuizing in afwachting van de nieuwbouw van De Schakel aan de Schoolstraat 11.⁴¹

De SWO bleef innoveren en anticipeerde op de mogelijkheden die het nieuwe millennium zou bieden, inclusief het gebruik van de computer en e-mail voor efficiëntere communicatie en dienstverlening. Het eerste e-mailadres van de organisatie was *swovdm@wish.net*.⁴²

25-jarig jubileum

Op 21 februari 2000 vierde het welzijnswerk voor ouderen in Vleuten-De Meern formeel het 25-jarige jubileum. Op een receptie voor het zakelijke netwerk ontving mevrouw Schenk, die we al in hoofdstuk 1 genoemd hebben, van burgemeester Westra een koninklijke onderscheiding voor het vele werk dat zij voor de vrijwilligersorganisatie

deed.⁴³ Nieuwsblad VAR besteedde aandacht aan het jubileum door middel van een speciale jubileumpagina, waarin de geschiedenis van de stichting en haar naamsveranderingen werden belicht.

Belangrijk bleef de sterke inzet van vrijwilligers. Ruim 150 mensen werkten regelmatig voor de organisatie, onder andere op het gebied van maaltijdservice, bezoek, begeleiding, hand- en spandiensten, en hulp aan dementerende ouderen en hun omgeving. De vrijwilligersorganisatie was een onmisbare schakel in het ouderenwerk, waarbij de betrokkenheid van de gemeenschap centraal stond.

In juli 2000 waren er de volgende vrijwilligersdiensten, taakgroepen geheten:

- Begeleiding
- Vervoer
- Klussen
- Bezoek-, Hand- en Spandiensten
- Maaltijdservice

Deze taakgroepen waren telkens gesplitst voor Vleuten en voor De Meern. Daarnaast waren er nog taakgroepen vrijwilligers De Roef, gastheer-/vrouw Nijeveld, fiets-/wandelvrijwilligers De Meern (Nijeveld), Vrijwilligers dagverzorging De Meern, Vrijwilligers Nijeveld winkeltje en zoals gezegd de

40 Folder van de SWO 'De Ouderenadviseur is er voor u', 2000. De ouderenadviseur, Idelette Scheurink, had voor haar studie gerontologie een master geschreven over een aspect van het welzijnsaanbod in Utrecht, en was daardoor in Vleuten-De Meern terecht gekomen. Zij werd na 6 jaar per 1 januari 2006 opgevolgd door Alexandra van Dorst (SWO nieuwsbulletin

november 2005)

41 SWO nieuwsbulletin februari 2000. In een brief dd. 06-01-2000 van de SWO aan De Schakel, die 't Vleutertje verhuurde, zegde de SWO de huur vervroegd op. Harrie Pol voorzag daar problemen mee en koos voor de aanval: "Een huurcontract voor de door ons gebruikte ruimten ontbreekt. Met betrekking tot de

juridische en financiële afwikkeling van een opzegtermijn stellen wij voor om met u en de afdeling welzijn van de gemeente een nader overleg te voeren."

42 Irene Franssen, 'Tafeltje Dekje in zeven gangen', pagina 11

43 SWO nieuwsbulletin april 2000

44 SWO nieuwsbulletin juli 2000

Vrijwilligers bij hulp aan dementerende ouderen en hun omgeving. Al deze taakgroepen werden door in totaal 3 vrijwillige coördinatoren begeleid.⁴⁴

Spanningen

De periode van 1999 tot 2003 markeerde een tijd van verandering. De groei van de gemeente met nieuwe VINEX-wijken vroeg om aandacht om ook in die wijken actief te worden. De SWO nam deel aan een werkgroep voor Leidsche Rijn samen met Thuiszorg Stad Utrecht en Kerkzijn Leidsche Rijn om mantelzorg en vrijwillige thuishulp in Leidsche Rijn op te zetten.⁴⁵

Maar 1999-2003 was ook een periode van toenevende irritaties, verschillen van mening en zelfs ruzies⁴⁶, en een lange periode van onzekerheid als gevolg van de herindeling, waarover we in het volgende hoofdstuk komen te spreken. Een vlammen-de brief uit deze periode spreekt boekdelen:

45 De Brug, 09-05-2001

46 Waren het echt ruzies? De voorzitter van de SIW, Gerrit Schurink, met wie we in het volgende hoofdstuk kennis zullen maken, zegt in De Brug van 19 juni 2002: "Het gaat in feite alleen om de samenwerking tussen de besturen van de SWO en de SIW (Stichting Integraal Welzijn - redactie). Daar ligt inderdaad

Datum: 22 juli 2002

Onderwerp: beëindiging bestuurslidmaatschap

Geachte medebestuurders,

In onze vergadering van 28 juni 2002 heb ik mijn voornemen kenbaar gemaakt om mij terug te trekken als bestuurslid van de SWO.

De reden hiervan is bekend en wil ik nog eens in het kort samenvatten. Al geruime tijd is het voor mij een grote ergernis dat, zowel op bestuurlijk niveau als op het niveau van onze medewerkers zeer veel tijd moet worden geïnvesteerd in nieuwe structuren en dat er onvoldoende tijd kan worden besteed aan het feitelijke welzijn voor ouderen waar onze stichting voor bedoeld is. Ik realiseer mij dat dit niet door ons wordt gezocht, maar dat we van bovenaf daartoe gedwongen worden.

Als ik enerzijds zie hoe het circus draait, ik kan het niet anders noemen, hoeveel betaalde krachten daarmee bezig zijn, de inzet van externe adviseurs, de rapportages en nota's die verschijnen, de inspraakrondes en vergaderingen, en anderzijds er duidelijke signalen zijn dat er bezuinigd moet worden en er voor het feitelijke werk niet meer middelen beschikbaar zijn, dan ontnemt mij dat veel van mijn motivatie om als bestuurslid verder te gaan. Aan deze verspilling van bestuurlijke energie, personele capaciteit en financiële middelen wil ik daarom geen persoonlijke bijdrage meer verlenen. Ik heb u in de vergadering medegedeeld dat ik stukken met betrekking tot verandering van structuren niet meer zal bestuderen en dat ik niet zal deelnemen aan bijeenkomsten hieromtrent. Om die reden heb ik ook aan de bijeenkomst van 21 juni niet deelgenomen.

Uit de discussie over mijn standpunt, die wederzijds met respect is gevoerd, heb ik voor mijzelf de conclusie getrokken dat het beter is om mij terug te trekken als bestuurslid. Ik waardeer de inzet van mijn medebestuurders om, gegeven de omstandigheden, er nog het beste van te maken wat mogelijk is en te waken voor de belangen van onze medewerkers en vrijwilligers. Mijn voortdurende ergernis zal daar alleen maar een hinderpaal bij zijn. Voor de goede orde, mijn deelname als vrijwilliger aan het huisbezoekproject staat hier geheel buiten. Vertrouwend op enig begrip voor mijn standpunt en met dank voor de plezierige samenwerking in het bestuur en met de medewerkers wens ik u veel succes toe bij de verdere ontwikkelingen.⁴⁷

een oud conflict tussen enkele bestuursleden. Dat was ook door mij na mijn aantreden als voorzitter op 1 januari 2001 niet zomaar weg te poetsen." In hetzelfde artikel wordt gesproken over 'dorpsruzies uit het verleden.' Wij houden het op 'ruzies', maar 'meningsverschillen waardoor men niet meer door één deur kon' mag ook

47 Omdat de naam van de schrijver niets toevoegt, is de brief geanonimiseerd. Het betreffende bestuurslid zou nog jarenlang een heel actieve en gewaardeerde vrijwilliger blijven. De brief zit in het archief van Buren voor Buren

Hoofdstuk 4: Gemeentelijke Herindeling per 1 januari 2001

Overgang van gemeente naar wijk

Bij de gemeentelijke herindeling van 1 januari 2001 werd de gemeente Vleuten-De Meern toegevoegd aan de gemeente Utrecht. De trotse voormalige gemeente werd ingedeeld als 'wijk 10'. Dat voelde niet goed. Het riep ook vragen op over de toekomst van de Stichting Welzijn Ouderen (SWO).

2001 werd uitgeroepen tot een overgangsjaar, waarin het werk grotendeels doorging zoals voorheen, maar duidelijk werd dat vanaf 2002 ingrijpende veranderingen op komst waren. De gemeente Utrecht werkte met een ander model voor welzijnswerk: één brede welzijnsorganisatie per wijk, die verantwoordelijk was voor alle doelgroepen. Dit was een forse omschakeling voor Vleuten-De Meern, waar welzijnswerk traditioneel opgedeeld was in aparte organisaties voor bijvoorbeeld jongeren en ouderen. Zo'n 'Wijkorganisatie naar het Utrechts Model' zou ook in Vleuten-De Meern moeten komen.

Daarnaast was Utrecht gewend om bepaalde diensten, zoals maaltijden en personenalarmering, stadsbreed te regelen via stedelijke organisaties.

Terwijl een project als *Tafeltje Dekje* (de maaltijd-service) in Vleuten-De Meern al bijna 25 jaar lokaal door vrijwilligers werd geregeld.⁴⁸

Tenslotte keek de gemeente Utrecht onwennig naar het hoge aantal vrijwilligers dat zich in de nieuwe wijk met burenhulp bezig hield. In andere wijken waren veel meer beroepskrachten voor dit soort voorzieningen actief. Zoveel vrijwilligers waren heel fijn, maar was men niet gewend.⁴⁹

Strijdvaardigheid

Ondanks de onzekerheid bleef de SWO optimistisch en in zichzelf geloven. In een interne nieuwsbrief stond:

*Voorlopig gaan we verder zoals we gewend zijn. We zijn een gezonde stichting met enthousiaste vrijwilligers en medewerkers. Samen zorgen we voor goede diensten aan ouderen. Het is belangrijk dat we als stichting goed laten zien wie we zijn, waar we voor staan, en wat we doen. Een goed product gooi je niet zomaar weg. Dat houd je in stand en geef je de ruimte. Niet dan?*⁵⁰

48 De warme maaltijdvoorziening werd al in 1976 door de SBW opgezet

49 Gesprek met Frits Lintmeijer, voorzitter van de opvolger van de SWO, de Stichting Welzijn de Haar

50 Geparafraseerd naar een citaat in het SWO nieuwsbulletin van december 2000

51 Geparafraseerd naar een citaat in het SWO nieuwsbulletin van augustus 2001

52 SWO nieuwsbulletin november 2001

53 In deze en komende alinea's gebruiken we de tegenwoordige tijd, om aan te geven dat er gesproken wordt vanuit het perspectief van het jaar 2001

Ook werden nieuwe kansen gezien:

Nu we onderdeel van Utrecht uitmaken, is het nodig en ook uitdagend om ons aan te passen. Dit kan zelfs verfrissend werken en nieuwe ideeën opleveren.⁵¹

Eén van die vernieuwingen was de invoering van de Utrechtse U-pas in 2002, waarmee ouderen korting kregen op SWO-activiteiten.⁵²

Spanningen met Utrechtse instanties

De herindeling bleek al snel bedreigend voor de SWO. Utrechtse welzijnsorganisaties leken weinig rekening te houden met de bestaande sociale structuur in Vleuten-De Meern. Harrie Pol, projectleider van de SWO, en ouderenwerker Irene Franssen, uiten hun zorgen in de lokale krant:⁵³

Wat men in Utrecht kennelijk niet begrijpt is dat er sinds jaar en dag in Vleuten-De Meern en Haarzuilens mensen wonen, die activiteiten ontplooiën. Er is reeds een bepaalde vorm van beschaving met een maatschappelijke structuur⁵⁴

Irene en Harrie verbazen zich over de onzorgvuldigheid, waarmee Utrechtse organisaties hun diensten aanbieden, zonder rekening te houden met wat er al is.

Een markant voorbeeld hiervan was de maaltijdservice die door Thuiszorg Stad Utrecht (TSU) in Vleuten-De Meern werd opgestart zonder overleg met

de SWO, die deze dienst al jaren succesvol aanbood. Pol noemt dit arrogant en onnozel.

Voor alle duidelijkheid: we willen niet tegenhouden dat er een aanbod naast het onze komt, dat kan zelfs meerwaarde opleveren, maar doe dat dan wel in overleg. Het is een typisch staaltje van de arrogantie van de stad. Het is ook onnodig.

Zo werd opeens in de wijk een folder verspreid van het zogenaamde Indicatieorgaan Loket 1. Hierin werden diverse diensten aangeboden, die zich bij de SWO in Vleuten-De Meern al bewezen hadden,

onder andere de dienst personenalarmering. Harrie Pol en Irene Franssen laten zich in deze periode enkele malen interviewen door de lokale pers. Uit deze interviews komt het beeld van twee bevlogen welzijnswerkers die zich realiseren dat elke vorm van vernieuwing gepaard gaat met hick-ups, maar vrezen dat bewezen verworvenheden verloren gaan. Zij juichen toe dat mensen meer zorg krijgen, maar verklaren:

Wij moeten dit wel weten. Wij zijn een Zorginformatiepunt, dus is het noodzakelijk dat wij op de hoogte zijn van de ontwikkelingen. Hier in de wijk bestaat een waardevol sociaal raamwerk van mensen. Ze zijn op elkaar betrokken via scholen, kerken, verenigingen en buurten. Daar moet je zuinig op zijn en dat moet je koesteren. Vanuit Utrecht is er veel aandacht voor wijkgericht werken, gebaseerd op wijkverbanden. Juist dat vind je in de SWO terug. Daar werken 160 vrijwilligers, allen afkomstig uit de wijk, en allen zeer betrokken bij het welzijn van de bewoners.

Pol en Franssen ervaren de werkwijze van Utrecht als 'over ons, zonder ons'.⁵⁵

Politieke spelletjes en conflicten

Ook in de wijk zelf begon het te schuren. Diverse welzijnsorganisaties probeerden zichzelf in de kijker te spelen. Hierbij valt de rol van de SIW op, de

54 Nieuwsblad VAR, 26-04-2001. Dit is ook de bron voor de aliena's die volgen

55 Nieuwsblad VAR, 26-04-2001

56 Deze SIW was voortgekomen uit de voormalige Stichting Sociaal Cultureel Werk (SSCW), een instelling die zich vooral bezighield met de sociaal-culturele vorming van jongeren

en jongvolwassenen en aanwezig was in De Schakel, De Schalm en Azotod. De SSCW functioneerde aanvankelijk als coördinerend orgaan en als werkgever voor de verschillende instellingen in de gemeente die zich bezighielden met de sociaal-culturele vorming van jongeren (De Schalm, De Schakel, Azotod). Zie ook: <https://hetutrechtsarchief.nl/collectie/609C->

5B9E00294642E0534701000A17FD De Schalm was altijd al onafhankelijk, op religieuze grondslag (katholiek). Het was ook een pastoraal centrum. Later zouden de beroepskrachten in dienst komen van de Stichting Welzijn de Haar

Stichting Integraal Welzijn. Deze was in 1998 opgericht door de gemeente Vleuten-De Meern, en bedoeld om een overkoepelende welzijnsorganisatie te worden, waarin ouderen- en jongerenwerk samenkwamen.⁵⁶ De jonge opbouwwerker Alfred van Putten, die we in de volgende hoofdstukken nog regelmatig tegen zullen komen, was een van de aanjagers achter de gedachte van het SIW als organisatie voor integraal welzijnswerk.

*Ik zag dat we allemaal bezig waren op eilandjes. Ik dacht: we moeten gaan samenwerken. We hadden een beetje verouderd welzijnswerk in de wijk en we moesten buiten de muren komen.*⁵⁷

Hoewel het idee van integraal welzijnswerk vooruitstrevend was, schoot de uitvoering tekort. De SIW werd ervaren als een van bovenaf opgelegd instituut, met weinig draagvlak. Het kersverse bestuur probeerde de SIW stevig te positioneren als dé nieuwe welzijnsorganisatie van Vleuten-De Meern, wat leidde tot spanningen met andere organisaties.⁵⁸

De vervlechting van het management van de SIW met de politiek zou niet veel later een probleem worden. Oprichter en bestuursvoorzitter Gispen werd na de monsterzege van Leefbaar Utrecht bij

de gemeenteraadsverkiezingen van 2000 wethouder van Utrecht. Zijn opvolger bij de SIW werd Gerrit Schurink, voormalig raadslid van de gemeente Vleuten-De Meern. Gispen was zo onvoorzichtig om in 2001 aanwezig te zijn bij de opening van het nieuwe SIW-kantoor aan de Schoolstraat in Vleuten. Bij die gelegenheid noemde Gerrit Schurink de opening "een historisch moment" omdat met de opening het fundament werd gelegd voor het bouwwerk van een toekomstige nieuwe welzijnsorganisatie.

*Op basis van een goede communicatie en samenwerking met alle partijen, die op een of andere manier in onze gemeenschap het belang dienen van welzijn en zorg, en uit willen groeien tot één welzijnsorganisatie voor wijk 10. De tijd zal leren of wij dat per 1 januari 2003 hebben bereikt. Aan het gebouw zal het in ieder geval niet liggen, dat is er klaar voor!*⁵⁹

Het is niet moeilijk om je voor te stellen dat de bestuurders van de overige welzijnsorganisaties in de wijk dit interpreteerden als opzichtig gelobby voor

57 Gesprek met Alfred van Putten. Alfred drong bij wethouder Toon Gispen aan om hier werk van te maken. Toon Gispen was hier ontvankelijk voor en ging voortvarend te werk met de oprichting van de SIW

58 Gesprek met Henk Oudeman. Dat de SIW meende de nieuwe overkoepelende Wijkwelzijnsorganisatie (WWO) in Vleuten-De Meern te zullen worden, geeft voorzitter Gerrit Schurink later in een interview met De Brug van 19 juni 2002 ook onomwon-

den toe: "Wij betreuren het in hoge mate dat de SIW niet mag uitgroeien tot de gewenste wwo in de wijk Vleuten-De Meern, het doel dat ik geacht werd na te streven."

59 In dit krantenartikel van Nieuwsblad VAR van 18 oktober 2001, aanwezig in het archief van Buren voor Buren, staat met pen in de kantlijn: "Hoezo? Goede samenwerking?"

60 Gesprek met Henk Oudeman. Wethouder Gispen had een voorkeur voor de SIW als leidende welzijnsorganisatie en liet

dat ook merken. Henk Oudeman zag in dat dit uiterst onverstandig zou zijn en volgde de 'dwingende raad' van de wethouder dan ook niet op

61 Ook op persoonlijk vlak werd het spel onhandig gespeeld. Een ooggetuige herinnert zich dat wethouder Gispen tijdens een bijeenkomst met alle welzijnsorganisaties in de wijk een 'belangrijk' telefoongesprek moest voeren op zijn mobiele telefoon. De wethouder was de enige die zo'n mobiele telefoon

de SIW als dé Wijkorganisatie naar het Utrechtse Model voor Vleuten-De Meern⁶⁰. Het leek of met de feestelijke openingshandelingen ook de toekomstige welzijnsorganisatie was begonnen.⁶¹ En een groot conflict, want de afspraak om alles op alles te zetten om door samenwerking te komen tot één welzijnsorganisatie in de wijk, was hierdoor tot mislukken gedoemd.

De oprichting van welzijnsorganisatie De Haar

Het onderlinge wantrouwen zou uiteindelijk aan niemand voordeel opleveren. Henk Oudeman, die zijn sporen in de wijkwelzijnsorganisatie in Utrecht-West had verdiend, werd aangesteld om orde te scheppen en zou uiteindelijk beslissen om geen enkele organisatie uit Vleuten-De Meern de leidende rol te gunnen. Hij tuigde een compleet nieuwe welzijnsorganisatie op, waarin geen plaats was voor de ruziënde bestuurders uit de wijk.⁶²

In 2002 werd de nieuwe welzijnsorganisatie De Haar opgericht. Deze bundelde per 1 januari 2003 alle activiteiten van de SWO, SIW, KOKO (peuterwerk) en WeideSticht (algemeen maatschappelijk werk).⁶³ De bestuursleden van de verschillende or-

ganisaties keerden niet terug. Het nieuwe bestuur wilde een frisse start maken, zonder vast te moeten zitten aan de oude structuren.⁶⁴

Hoewel dit het einde betekende van de zelfstandigheid van de SWO, bleven de meeste activiteiten en vrijwilligers behouden. Harrie Pol bleef leiding geven aan het ouderenwerk binnen de nieuwe organisatie, die de naam Stichting Welzijn de Haar kreeg. De beroepskrachten slaagden er zelfs in om de in Vleuten-De Meern bekende letters SWO te handhaven: SWO de Haar stond voor *Sector Welzijn Ouderen de Haar*.⁶⁵

Conclusie

De gemeentelijke herindeling bracht veel uitdagingen met zich mee. Het verlies van autonomie en het conflict met stedelijke instanties maakten de overgang pijnlijk. Toch slaagden de vrijwilligers en medewerkers van Vleuten-De Meern erin om belangrijke onderdelen van hun sociale structuur te behouden. Dit toonde hun veerkracht en betrokkenheid bij het welzijn van hun wijk.

In het volgende hoofdstuk zullen we zien dat het de vrijwilligers waren die het verschil maakten, als onmisbare en vooral stabiele kracht.

---

had, en dat wreef hij in door het belangrijke gesprek 10 minuten te laten duren. Uiteraard viel dit bij de dominante karakters aan tafel compleet verkeerd

62 Illustratief in dit verband is een uitspraak van SIW-voorzitter Schurink in De Brug van 19 juni 2002. In dit artikel wordt hij geciteerd: "Dit betekent voor ons dat wij als bestuur de komende maanden noodgedwongen zullen meewerken aan een sterfhuisconstructie, al noemt Oudeman het 'op een waardige

---

manier meewerken aan het afscheid nemen van de SIW'. Een andere keus is er gewoon niet."

63 SWO Nieuwsbulletin, juni 2002

64 Gesprek met Frits Lintmeijer

65 In een bundel herinneringen ter gelegenheid van het afscheid van de maaltijdservice (2015) meldt Irene Franssen over deze periode: "We noemen onszelf vanaf nu 'Sector' Welzijn-Ouderen (SWO), onderdeel van Welzijn de Haar." Irene Franssen,

---

'Tafeltje Dekje in zeven gangen', pagina 17. In een gesprek met Irene licht zij toe dat dit vooral was gedaan om herkenbaar te blijven in de wijk.

"Ik vond het best" zegt Henk Oudeman in een interview. "Of beter gezegd: het drong eigenlijk helemaal niet tot mij door dat ze met de naam aan het variëren waren.

Hoofdstuk 5: Stichting Welzijn de Haar (2003-2006)

Met de herindeling van Vleuten-De Meern tot wijk 10 van Utrecht kwam een einde aan de zelfstandigheid van de Stichting Welzijn Ouderen (SWO). Zoals in de andere Utrechtse wijken werd één welzijnsorganisatie verantwoordelijk voor het welzijnswerk in de wijk. Dit werd de Stichting Welzijn de Haar, die niet alleen ouderenwerk maar ook bijvoorbeeld jeugd- en jongerenwerk onder haar hoede kreeg.⁶⁶ De overgang verliep echter niet zonder slag of stoot. Henk Oudeman, een ervaren bestuurder, kreeg de taak om deze nieuwe organisatie vorm te geven.⁶⁷ Hij was directeur geweest bij de wijkwel-

zijnsorganisatie *Welzijn West* en was gevraagd om in Vleuten-De Meern de bestaande stichtingen om te vormen naar het Utrechtse model. Dit bleek een complexe klus, mede door de gespannen verhoudingen tussen de betrokken partijen.⁶⁸ We hebben dit in het vorige hoofdstuk gelezen.

Een moeilijk rapport

Het belangrijkste probleem waarmee Oudeman te dealen had, was het advies dat twee onderzoekers van het projectmanagementbureau van de gemeente Utrecht hadden opgesteld over de situatie in Vleuten-De Meern. Daarin stond onomwonden: *De huidige bestuurders blijken al jaren niet in staat om zich in zekere zin in te zetten voor het belang van de inwoners in het algemeen, in plaats van voor hun eigen stichtingsbelang.*

De bestuurders waren volgens het rapport 'besmet met het verleden'.⁶⁹ Oudeman wist de juiste snaar te treffen door onomwonden te verklaren: *Ik was het helemaal niet eens met dit rapport. Zulke dingen schrijf je niet over mensen die vreselijk veel*

*vrije tijd hebben gegeven en de meeste zaken keurig op orde hadden. Het rapport was voor mijn gevoel veel te kort door de bocht en had nooit zo mogen verschijnen. Integendeel, de besturen en de vele vrijwilligers die voor beide stichtingen hebben gewerkt, verdienen een groot compliment.*⁷⁰

Oudeman wist zowel het bestuur van de SIW als het bestuur van de SWO, de twee voornaamste kernpunten, duidelijk te maken dat ze hem niet

66 Gesprek met Henk Oudeman. Wethouder en wijkbewoner Gispert stond er op dat de nieuwe welzijnsorganisatie de naam 'de Haar' zou krijgen, uiteraard als verwijzing naar het gelijknamige kasteel in Haarzuilens. De wethouder zat wel érg dwingend in het traject. Henk Oudeman: "De wethouder belde mij elke dag. Heel apart voor zo'n toch relatief kleine klus. Op een gegeven

moment nam ik de telefoon gewoon niet meer op."

67 De informatie die volgt komt uit een groot informatief artikel in *De Brug* van 08-01-2003

68 Gesprek met Henk Oudeman

69 *De Brug*, 19-06-2002. Deze kwalificatie zette de voorzitter van de SIW, Gerrit Schurink, aan tot een ingezonden stuk in de

krant, waarin hij verontwaardigd meldde dat de term 'besmet verleden' hem deed terugdenken aan een term aan het eind van de Tweede Wereldoorlog. Het illustreert hoe pijnlijk de gekozen terminologie aan kwam

70 *De Brug*, 08-01-2003. Op de vraag of het wellicht een machiavellistisch spelletje was geweest, de bad guy (de gemeente

persoonlijk moesten aankijken op dit rapport. *Anders was het erg lastig geweest. Nu hebben we heel constructief met elkaar kunnen praten en de zaak kunnen overnemen.*⁷¹

Om de herstructurering soepel te laten verlopen, nam Oudeman plaats in de besturen van de bestaande organisaties, waarna de andere bestuursleden aftraden. Hierdoor kreeg hij de controle over het proces zonder onnodige conflicten. Door dit op een respectvolle manier te doen, wist hij in het veranderingsproces 'tegenstand' niet in 'vijandschap' te laten veranderen.⁷²

Hij vergat daarbij wel om de *Stichting Vrienden van De Schakel* op te heffen en onder te brengen bij Welzijn de Haar.⁷³ In deze stichting bevond zich namelijk nog een gedeelte van het budget van de voormalige *Stichting De Schakel*. Oudeman rekende erop dat deze omissie later nog zou worden rechtgetrokken, maar dat gebeurde niet.⁷⁴

Vrijwilligers als onmisbare kracht

Stichting Welzijn de Haar onderscheidde zich van andere Utrechtse welzijnsorganisaties doordat het grotendeels draaide op vrijwilligers. Terwijl in andere wijken vooral professionals werden ingezet, was in Vleuten-De Meern een sterke vrijwilligerstraditie ontstaan. Frits Lintmeijer, voorzitter van het nieuwe

bestuur, zag dit als een grote kracht die behouden moest blijven.

*Ik kende Oudeman uit eerdere samenwerkingen in Utrecht West, een niet gemakkelijke wijk. Daar hadden ze niet wat wij hier hadden: ontzettend veel vrijwilligers die zich inzetten voor hun medemens en hun woonomgeving. Met alleen professionals red je het niet en welzijnswerk wordt onbetaalbaar. We moesten ervoor zorgen dat wat er in het voormalige Vleuten-De Meern was opgebouwd niet verloren ging.*⁷⁵

Dit betekende concreet dat Lintmeijer tot op het laatste moment een aantal afwijkingen bedong op het gekende Utrechtse model. Hierdoor konden bijvoorbeeld de burenhulpdiensten, met hun talrijke vrijwilligers, behouden blijven. Ze hoefden niet overgeheveld te worden naar stedelijke diensten als U-centraal.⁷⁶

Er werden ook afspraken gemaakt tussen 'de stad' en 'het oude Vleuten-De Meern' om hulpvragen, die op Vleuten De Meern betrekking hadden, door te zetten naar Welzijn de Haar.⁷⁷

Rapportages

Toch bracht de aansluiting bij de gemeente Utrecht nieuwe eisen met zich mee, zoals uitgebreide rapportages en verantwoordingen. Dit bleek een uitdaging voor een organisatie die voornamelijk met vrijwilligers werkte. Zoals Ank van Engelen, voormalig beheerder van De Roef, zei:

*Er waren momenten dat je tot op de minuut nauwkeurig moest registreren wat je deed. Ze vroegen om een kassa-opmaak. Maar we hadden niet eens een kassa. We werkten gewoon met een geldkistje.*⁷⁸

Utrecht) en de good guy (Henk Oudeman) zegt de heer Oudeman: "Het was voor mij natuurlijk niet onprettig dat dit gebeurd was, maar het was niet van tevoren afgesproken."

71 De Brug, 08-01-2003

72 Gesprek met Henk Oudeman

73 Gesprek met Henk Oudeman. Ook Oudemans opvolger Gerard

Tromp zou er niet in slagen om (het budget van) de Stichting Vrienden van De Schakel alsnog bij Welzijn de Haar te krijgen

74 Gesprek met Henk Oudeman. In de herinnering van Alfred van Putten ging het om een bescheiden budget van zo'n € 3.000, waarvoor o.a. stoeltjes werden gekocht voor de theaterzaal van De Schakel

---

75 Gesprek met Frits Lintmeijer. Dit staat ook zo verwoord in een artikel in De Brug van 08-01-2003

76 Gesprek met Frits Lintmeijer

77 Gesprek met Alfred van Putten

78 Gesprek met Ank van Engelen

Dienstverlening/taakgroepen

Administratie thuis (4 vrijwilligers)⁷⁹
Algemene hulpdienst (28 vrijwilligers)
Begeleiding (15 vrijwilligers)
Wandelen en fietsen (3 vrijwilligers)
Hulp bij dementerende ouderen (4 vrijwilligers)
Klussendienst (18 vrijwilligers)
Maaltijdbezorging (44 vrijwilligers)
Vervoer (10 vrijwilligers)
Activiteiten (recreatieve, educatieve en culturele)
Bibliotheekvrijwilliger De Zonnewijzer (3 vrijwilligers)
Contactpersoon activiteit Welzijn Ouderen (20 vrijwilligers)
Evenementencommissie De Roef (2 vrijwilligers)
Gastvrouw/-heer De Roef (34 vrijwilligers)
Vrijwilligers internetcafé (14 vrijwilligers)
Ondersteuning van de organisatie
Vrijwillige coördinatoren (6 vrijwilligers)
Magnetronbeheerders en -administrateurs (4 vrijwilligers)
Postbezorgers (2 vrijwilligers)
Vrijwilligers Nijveelt totaal (34 vrijwilligers)

Daarnaast had de stichting bijzondere projecten zoals de ouderenadviseur, een wetswinkel (voor alle leeftijden) en het Jongeren Informatie Punt (JIP). Het cijfermateriaal vermeldt in januari 2006 dat er 180 vrijwilligers waren bij de Sector Welzijn Ouderen van Stichting Welzijn de Haar. Veel vrijwilligers hadden een dubbele taak.

Activiteiten en speciale diensten

Het ouderenwerk gaf ook - al 35 jaar - een jaarlijkse activiteitengids 55+ uit waarin zoveel mogelijk hobby's en activiteiten uit de wijk werden genoemd. Activiteiten zoals Meer Bewegen voor Ouderen, recreatieve, educatieve en culturele activiteiten voor 55-plussers, en vrijwilligerswerkgelegenheid.⁸⁰

Ook de maaltijdservice bleef gewoon in Vleuten-De Meern en werd niet gemeentelijk overgeheveld. *Het was in Vleuten-De Meern gewoon bijzonder goed geregeld, en het zou zonde zijn geweest om dat weg te gooien.*⁸¹

Samenwerking en veranderingen

In 2003 viel het besluit om af te stappen van de scheiding tussen De Meern en Vleuten (+ Haarluis) bij de vrijwilligers taakgroepen. Voortaan bekeek men de betreffende taakgroep voor de hele wijk, waardoor het gemakkelijker werd om 'over de grens heen te kijken' en er beter één lijn en dus één aanpak gevolgd kon worden.⁸² Ook de coördinato-

79 De burenhulpdienst Administratie Thuis begon in december 2005, aanvankelijk als onderdeel van de Algemene Hulpdienst

80 Presentatiesheet 'Aanbod vrijwilligerswerk bij Welzijn Ouderen, Welzijn de Haar' met cijfers over januari 2006

ren stuurden nu taakgroepen voor het hele gebied Vleuten-De Meern aan.

Hoewel inhoudelijk veel hetzelfde bleef, waren de gevolgen van de overgang naar een brede welzijnsorganisatie merkbaar. Bij de integratie van ouderen- en jongerenwerk onder één paraplu werd de aanpak grootschaliger. In een terugblik op deze periode herinnert Ank van Engelen zich:

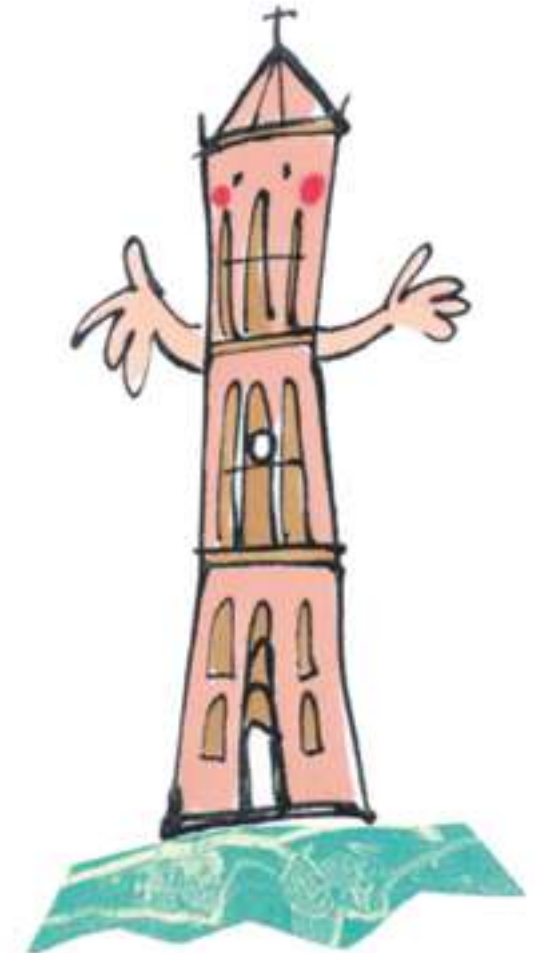
Van alle veranderingen rondom een nieuwe naam of een nieuw beleid merkte je nauwelijks iets. Je kreeg wat vooraankondigingen van wat er ging gebeuren,

en geleidelijk kwamen er wel wat nieuwe dingetjes, maar op een gegeven moment was dat gewoon weer normaal. Je vloeit gewoon mee in zo'n proces, want er verandert niks aan wat je inhoudelijk doet. Maar toen we van SWO naar Welzijn de Haar overgingen, merkte je het wel degelijk. Dat vond ik echt een verandering, en niet per se negatief. Het werd allemaal grootschaliger. De jongeren kwamen erbij en die hadden een andere werkwijze. Je zag veel meer sociaal makelaars, terwijl wij toch het meer bedagde ouderenwerk gewend waren. Bij het jongerenwerk ging het veel meer vanuit de losse pols, het kon gewoon allemaal.⁸³

Toekomst en fusie met Zuwe Zorg

In 2005 werd duidelijk dat Welzijn de Haar niet langer kon voldoen aan de steeds strengere eisen voor welzijnsorganisaties. In de lokale media verschenen berichten als: 'Welzijn de Haar zoekt partner'. Een intern bulletin lichtte dit als volgt toe: *Aanbieders van welzijnswerk zullen met elkaar moeten concurreren, waarna de gemeente uitmaakt wie het werk uiteindelijk mag uitvoeren.⁸⁴*

Na gesprekken met mogelijke partners werd Welzijn de Haar in 2006 opgenomen in Zuwe Zorg, een grote organisatie met meer dan 3000 medewerkers. Vanaf dat moment ging de stichting verder onder de naam **Zuwe Welzijn**.

81 Gesprek met Frits Lintmeijer. Henk Oudeman voegt hieraan toe: "Bovendien waren we goedkoper". Gesprek met Henk Oudeman. De heer Oudeman: "Toen ik mij realiseerde dat ik ook de directeur van de maaltjidservice was geworden, heb ik

snel drie keer een maaltijd geproefd. Zo kon ik er ook over mee praten."

82 Notulen coördinatorenoverleg van 20 januari 2003

83 Gesprek met Ank van Engelen

84 SWO Nieuwsbulletin september 2005

Hoofdstuk 6: Zuwe Welzijn Ouderen (2006-2010)

Van Welzijn de Haar naar Zuwe Welzijn

Op 1 mei 2006 werd Welzijn de Haar onderdeel van de grote zorgorganisatie Zuwe Zorg. Deze organisatie, met meer dan 3000 medewerkers, een eigen ziekenhuis (het Zuwe Hofpoort Ziekenhuis) en verschillende zorgcentra, kreeg daarmee een nieuwe tak: Zuwe Welzijn. Gerard Tromp, voormalig manager Maatschappelijk Werk bij Zuwe, werd benoemd tot directeur van het welzijnswerk in Vleuten-De Meern.⁸⁵

De keuze voor samenwerking met Zuwe kwam voort uit de visie van Henk Oudeman, een voorstander van het combineren van welzijn en zorg. Volgens hem zou welzijnswerk zonder een sterke zorgpartner geen toekomst hebben.⁸⁶ Er was al contact tussen Welzijn de Haar en Zuwe, omdat hun thuiszorgorganisatie WeideSticht actief was in Vleuten-De Meern. Oudeman had weinig vertrouwen in andere welzijnsorganisaties in Utrecht en zag in Zuwe een stabiele en toekomstbestendige partner.⁸⁷

Voor Zuwe was het toevoegen van Welzijn de Haar een goede keuze. Zo konden ze zich voorbereiden op een toekomst waarin welzijnswerk steeds belangrijker zou worden.⁸⁸ Het idee van Zuwe was om wonen, welzijn en zorg te combineren. Met Welzijn de Haar haalden ze 30 jaar ervaring in welzijnswerk voor ouderen in huis.⁸⁹

Bovendien speelde de ambitie van Zuwe om een ziekenhuis in Leidsche Rijn te openen mogelijk ook een rol in de keuze voor samenwerking.⁹⁰

Verzuwen

De overgang naar Zuwe Zorg bracht veel werk met zich mee. Zo werd alles aangepast aan de Zuwe-stijl, met hun kleuren groen en blauw. Dit werd ook wel "verzuwen" genoemd. De nieuwe website van het ouderenwerk, die net het jaar ervoor was opgezet, moest ook aangepast worden. Verder moesten de medewerkers en vrijwilligers wennen aan de manier van werken van Zuwe, de Zuwe cultuur.⁹¹

85 Volgens Henk Oudeman verdient deze Gerard Tromp veel waardering voor zijn inspanningen om Welzijn de Haar bij Zuwe Zorg in te lijven

86 Gesprek met Henk Oudeman

87 Gesprek met Henk Oudeman. Frits Lintmeijer voegt nog toe dat Vleuten-De Meern altijd al een oriëntatie had op de westkant van Utrecht dan op de (welzijns)organisaties in de stad zelf.

88 Zuwe Zorg Pers, juni 2006

89 Zuwe Zorg Pers, maart 2007

90 Gesprek met Alfred van Putten

91 Irene Franssen, 'Tafeltje Dekje in zeven gangen', pagina 18 en Nieuwsbulletin Welzijn Ouderen, augustus 2006

In februari 2009 nam Zuwe Welzijn de BoodschappenPlusBus over van de Vrijwilligerscentrale Utrecht. Deze bus bood ouderen van 65 jaar en ouder in Leidsche Rijn en Vleuten-De Meern de mogelijkheid om begeleid boodschappen te doen en sociale contacten te onderhouden. Na het winkelen was er altijd tijd voor koffie en een praatje met andere deelnemers. Ook werden leuke uitstapjes georganiseerd.⁹²

De invloed van de economische crisis

De kredietcrisis van 2008 trof ook Zuwe. De gemeente Utrecht moest flink bezuinigen, wat leidde tot een herschikking van het welzijnswerk in de stad. Hierdoor gingen de activiteiten van Zuwe Welzijn over naar de grote Utrechtse welzijnsorganisatie Portes.

Deze overgang was een grote tegenslag voor Zuwe, dat in korte tijd veel had geïnvesteerd in de regio Vleuten-De Meern. Zo was er bijgedragen aan de inrichting en aanpassing van nieuwe gebouwen die door de gemeente waren gerealiseerd, zoals de Cultuurcampus, de vernieuwde De Schakel en het buurtcentrum Weide Wereld.⁹³ Ook speeltuinen zoals De Balije en De Albatros maakten deel uit van deze investeringen.⁹⁴

De Cultuurcampus bood Vleuterweide een groot multifunctioneel gebouw met onder andere het Amadeus Lyceum, Abrona en de bibliotheek. De wijk kreeg met de Weide Wereld ook een buurtcentrum met sportaccommodatie. Al deze investeringen werden gedaan vanwege de groei van Leidsche Rijn.⁹⁵ In vier jaar tijd had Zuwe Zorg een duidelijk stempel gedrukt op Vleuten-De Meern.

De grote bezuinigingsronde van de gemeente Utrecht, als uitvloeisel van de kredietcrisis in 2008, noopte Zuwe Zorg zich om economische redenen terug te trekken uit het welzijnswerk in Utrecht. De grote in Utrecht al bekende wijkwelzijnsorganisatie Portes nam de activiteiten over per 1 januari 2010. Zuwe's korte tijd in het welzijnswerk van Vleuten-De Meern blijft een markant hoofdstuk in de geschiedenis van het ouderenwerk.

⁹² Zuwe Zorg Pers, april 2009

⁹³ Zuwe Welzijn Jaarverslag 2009. Het Utrechts Archief, stuknummer 156

⁹⁴ Ook in de bouw van het Julius Gezondheidscentrum partici-

peerde Zuwe Zorg. Zuwe Zorg Pers, december 2008

⁹⁵ Zuwe Welzijn Jaarverslag 2009. Het Utrechts Archief, stuknummer 156

Hoofdstuk 7: Stichting Portes Ouderen Vleuten-De Meern (2010-2013)

Overgang naar Stichting Portes

In 2010 werden de activiteiten van Zuwe Welzijn overgenomen door de Utrechtse Stichting Portes, de grootste wijkwelzijnsorganisatie (WVO) van de gemeente. Portes Ouderen Vleuten-De Meern richtte zich specifiek op 55-plussers. De doelstelling was om het welzijn van zelfstandig wonende 55-plussers te vergroten door het aanbieden van 'dienstverlening', 'activiteiten' en 'informatie & advies'.

Opvallend genoeg verschilde deze taakstelling nauwelijks van die van de Stichting Bejaardenwerk Vleuten-De Meern uit 1975 waarover we in hoofdstuk 1 spraken.⁹⁶ Ondanks decennia van fusies, reorganisaties en nieuwe namen, bleef de kern van het ouderenwerk gelijk. Toch zou de komst van Portes een turbulente periode inluiden, mede door gemeentelijk beleid dat het welzijnswerk grondig zou hervormen.

Vernieuwend Welzijn: Een ingrijpende koerswijziging

In 2011 publiceerde de gemeente Utrecht de nota *Vernieuwend Welzijn*.⁹⁷ Hierin werd voorgesteld om het welzijnswerk opnieuw in te richten. Brede welzijnsorganisaties, zoals Portes, moesten zich beperken tot specifieke taken. Maatschappelijk werk, sociaal makelaarschap, en het beheer van accommodaties werden van elkaar gescheiden. Het beheer van buurthuizen en speeltuinen ging over naar een gemeentelijke vastgoedafdeling en werd dus weggehaald bij de wijkwelzijnsorganisaties. Dit ging gepaard met een nieuwe kijk op het

aantal m² dat in een wijk nodig werd geacht voor goed functionerend welzijnswerk. In Vleuten-De Meern zou dit het sluiten van dienstencentrum De Roef en het stopzetten van de subsidie aan sociaal-cultureel centrum De Schalm betekenen.⁹⁸

⁹⁶ Sterker nog: in het informatieboekje 'Vrijwilliger bij Portes Ouderen Vleuten-De Meern' (2011) worden bij het omschrijven van doelgroep en doelstelling exact dezelfde woorden gebruikt als destijds (1975) bij de SBW. Het lijkt letterlijk te zijn overgeschreven

⁹⁷ De uitvoeringsnota *Vernieuwend Welzijn* en alle daarmee in verband staande beleidsstukken zijn verzameld bij <https://bouwstenen.nl/Zelfbeheer%20wijkaccommodaties%20Utrecht>. De diverse daar genoemde documenten vormen de bron van wat in dit hoofdstuk over *Vernieuwend Welzijn* wordt samenge-

vat

⁹⁸ Gemeentelijke nota 'Welzijnsaccommodaties in zelfbeheer'. Over De Roef komen we in een apart hoofdstuk nog te spreken. De Schalm was oorspronkelijk opgericht als centrum voor jeugd- en jongerenwerk. Het stond onder particulier bestuur

Tegelijkertijd legde *Vernieuwend Welzijn* de nadruk op twee kernthema's:

Zelforganisatie van de samenleving (civil society): het stimuleren van de capaciteit van burgers om zelf initiatieven te nemen. Sociaal makelaars moesten voortaan niet meer uitvoerend bezig zijn, maar opbouwend en verbindend

Zelfredzaamheid van burgers: door betere informatievoorziening moest sociaal isolement worden verminderd en het vermogen van individuen om zelfstandig problemen op te lossen, worden versterkt

Deze nieuwe visie betekende een fundamentele verschuiving van professioneel welzijnswerk naar een model waarin burgers en vrijwilligers een veel grotere rol kregen. We herkennen in deze visie natuurlijk de participatiesamenleving.

De impact op Portes

De reorganisatie kwam als een schok voor Portes en zijn medewerkers. *Vernieuwend Welzijn* had namelijk ook een minder fijne kant: de visie viel samen met zware bezuinigingen. Niet verwonderlijk, gezien het vele werk dat elders zou worden ondergebracht.

Een eerste telling liet zien dat maar liefst 20 van de 25 medewerkers in Vleuten-De Meern ontslag zouden krijgen. Dienstencentrum De Roef, van oudsher hét ontmoetingscentrum waarin de meeste activiteiten voor ouderen werden georganiseerd, en al jaren werd beheerd vanuit het ouderenwerk, moest sluiten. In een brandbrief aan alle vrijwillige coördinatoren klinkt de teleurstelling door:

Afgelopen woensdag en donderdag hebben we uitermate slecht nieuws moeten incasseren voor zeer veel beroepskrachten van Portes. Vooral in Vleuten-De Meern zijn we overdonderd door de hoeveelheid te verwachten ontslagen....Een ware kaalslag, waar we allemaal van ondersteboven zijn....Ook bij het beheer van De Roef is het huilen....Zwaar balen dat welzijn zoveel goede en hardwerkende mensen zal moeten missen.... Geen van ons zal dit collectieve ontslag gemakkelijk te boven komen.⁹⁹

Portes was het hele jaar 2012 bezig om zichzelf opnieuw uit te vinden. De organisatie besloot uiteindelijk om zichzelf op te splitsen in drie nieuwe sociaal makelorganisaties. Het uit Portes ontstane *Welzaam* schreef zich in voor het welzijnswerk in Vleuten-De Meern. *Vooruit* en *Me'kaar*, ook uit Portes ontstaan, tekenden in voor Zuid en West. De opdrachten werden hen door de gemeente ook gegund, evenals *Doenja Dienstverlening* (Zuidwest,

---

en kreeg in 1983 van de gemeente Vleuten-De Meern subsidie om uit te breiden.

⁹⁹ Brief van Irene Franssen aan alle coördinatoren 15 februari 2013. Uiteindelijk zou De Roef, en daarmee ook de arbeidsplaats van de gewaardeerde beheerder/ouderenwerker Ineke

---

Schols, aan de bezuinigingen ontsnappen. Onder aanvoering van de actieve buurtbewoonster Mieke Monden werd een Stichting Vrienden van De Roef opgericht, die met steun van De Rijnhoven De Roef in eigen beheer nam. Ank van Engelen, sinds 1997 in dienst van De Roef, mocht wel blijven en werd

---

beheerder in buurtcentrum De Pijler. Over De Roef komen we in een apart hoofdstuk terug

Binnenstad en Leidsche Rijn) en *Wijk&Co* (Overvecht en Noordoost).¹⁰⁰

Zonder telefoon geen verbinding

Vernieuwend Welzijn betekende voor de vrijwilligers dat zij veel minder konden leunen op de expertise van beroepskrachten. Zo was er geen geld meer voor een professioneel telefoonteam, wat essentieel was voor het coördineren van de burenhulpdiensten, de maaltijdservice en de BoodschappenPlusBus.

Onder de strijdleuze *Zonder telefoon geen verbinding* werd met grote spoed een groep enthousiaste vrijwilligers gezocht, gevonden, getraind, opgeleid en ingewerkt. Een prestatie die alleen kon slagen door de tomeloze inzet van Irene Fransen en de twee professionele telefonistes Annemie en Margreet. Deze laatsten werkten tot op hun laatste werkdag mee aan een ordentelijke overdracht.

Het lukte. Op 1 augustus 2013 startte niet alleen Welzaam, maar ook een telefoonteam van 10 vrijwilligers. De noodzakelijke verbinding tussen klant en vrijwilligers was verzekerd. Ook nu nog werken bij dit telefoonteam, dat inmiddels *Informatiedienst* is gaan heten, vrijwilligers van het eerste uur.

Sociaal makelaars van Welzaam waren tijdens de bel-uren aanwezig als 'achterwacht' voor dit team, als ondersteuning.

Reflectie: De erfenis van Portes

De reorganisaties en de verschuiving naar een participatiesamenleving veranderden de rol van organisaties zoals Portes ingrijpend. Wat bleef, was de onvermoeibare inzet van vrijwilligers, die ondanks alle uitdagingen een sterke basis bleven vormen voor het welzijnswerk in Vleuten-De Meern. De geschiedenis van Portes is daarmee niet alleen een verhaal van bezuinigingen en verandering, maar ook van veerkracht en gemeenschapszin.

100 Gesprek met Nardie Eijsberg. Zie ook: <https://utrecht.jekuntmeer.nl/actueel/2012/organisaties-welzijnswerk-en-peuterspeelzaalwerk-bekend-1389>. Voor de gemeente was het aanbesteden, of het herstructureren, van het welzijnswerk prettig omdat de gemeente met de grote welzijnskoepels, met hun afzonderlijke visies, zacht gezegd 'niet op 1 lijn' zat

Hoofdstuk 8: Dienstencentrum De Roef

Het hart van ouderenwerk: De Roef

Het dienstencentrum De Roef is onlosmakelijk verbonden met het ouderenwerk in Vleuten-De Meern. Vrijwel alle sociaal-culturele activiteiten uit de beginperiode van het open bejaardenwerk in Vleuten-De Meern werden in dit centrum gedaan. Dat kon ook niet anders, want elders in de gemeente was geen goede centrale voorziening voorhanden.

Stichting Bejaardenwerk Vleuten-De Meern (SBW), opgericht in 1975 is ook onlosmakelijk verbonden met De Roef. Zonder de oprichting van de eerste kon de tweede niet gebouwd worden, en zonder de bouw van de tweede, zou de eerste niet zijn opgericht. De projectleider van de Stichting Bejaardenwerk Vleuten-De Meern werd in zijn taakomschrijving dan ook 'Leider van het dienstencentrum' genoemd.¹⁰¹

¹⁰¹ Bijlage IX bij het 'Voorstel tot het nemen van een principebesluit tot subsidiëring in de kosten van een projectleider voor het open bejaardenwerk, 20-08-1974'. Het Utrechts Archief, stuknummer 4800

¹⁰² Gesprek met Ank van Engelen

De SBW, en later ook de SKO, de SWO, Welzijn de Haar en Zuwe Welzijn waren preferente huurders van dienstencentrum De Roef. De gemeente koos ook altijd onomwonden partij voor de SBW en zijn opvolgers als er conflicten met de verhuurder (eerst de Interkerkelijk Stichting Bejaardenwerk en later De Zonnewijzer) waren.

De Roef was (en is) een heel succesvol dienstencentrum dat al jaren vooral de oudste senioren bediende (en bedient). Ook toen in de wijk extra voorzieningen kwamen - De Schakel, De Pijler, De Schalm, Weide Wereld - bleef De Roef een populaire ontmoetingsplaats voor talloze bejaarden uit de wijde omgeving. Het is wat onwerkelijk om te denken dat de gemeente zomaar zou besluiten om een dergelijk populair buurtcentrum weg te bezuinigen.

De Roef moet sluiten

Het is dan ook niet goed te begrijpen dat als gevolg van de nota Vernieuwend Welzijn en het daaraan gelieerde accommodatiebeleid gekozen werd voor het sluiten van De Roef. "Het was eigenlijk een idioot plan" zegt Ank van Engelen, die samen met Ineke Schols het beheer van De Roef deed, "want De Roef liep heel goed; er waren elke dag activiteiten en volgens mij mochten we ook niet klagen over de omzet aan de bar".¹⁰²

Het verhaal klopt ook niet, althans het lag wat ingewikkelder. Nergens in de nota Vernieuwend Welzijn of daaraan gelieerde stukken wordt De Roef bij naam genoemd, behalve in een overzicht van accommodaties die al in zelfbeheer zijn.¹⁰³

De waarheid is waarschijnlijk dat de gemeente Utrecht compleet verrast was dat er discussie ontstond over 'het sluiten' van De Roef. De gemeente dacht dat De Roef al een gepasseerd station was. De Rijnhoven namelijk, die de verhuurder was van De Roef, had nieuwbouwplannen. De Rijnhoven wilde Nijvelt van GroenWest overnemen, en De Roef, samen met de fietsenstalling, platgoeien. Daarvoor in de plaats zouden seniorenwoningen komen met daaronder een voorzieningencentrum, waarin de activiteiten van De Roef werden ondergebracht. Dat was ook de reden waarom huurcontracten en contracten met het personeel werden omgezet naar jaarcontracten. Men wachtte immers op de nieuwbouw.¹⁰⁴

Over die plannen was De Rijnhoven in gesprek met de gemeente. Er moest kostbare bouwgrond (eigendom van de gemeente) worden geruild voor goedkope grond met openbaar groen (eigendom van De Rijnhoven). Dat ging natuurlijk niet door. De gemeente zou er te veel op achteruitgaan. Maar wel had het idee postgevat dat met De Roef geen rekening meer gehouden hoefde te worden. En bij

de voorgesprekken over Vernieuwend Welzijn had de directie van Portes bovendien gezegd dat men zich geen zorgen hoefde te maken over De Roef. *"Wij zijn destijds helemaal niet meegewogen in de plannen. Onze locatie is ook helemaal niet bekeken door de gemeente Utrecht. We bestonden gewoon niet meer voor ze"* herinnert Ineke Schols zich.

Protesterende bejaarden

Dat viel de gemeente dus tamelijk rauw op het dak toen op een ijskoude dag, gevoelstemperatuur min 10, zomaar 100 hoogbejaarden de straat opgingen met spandoeken en toeters (de collage ervan hangt nog steeds in De Roef). De Roef kwam in verzet. De Roef moest blijven.

De gemeente was zich echter van geen kwaad bewust, wethouder Victor Everhardt en de gemeenteraadsleden liepen over elkaar heen om De Roef te bezoeken, maar hield wel vast aan de plannen. Er werd, waarschijnlijk alsnog, een reden bedacht waarom De Roef zou moeten sluiten.

Vleuten-De Meern had maar recht op een beperkt aantal vierkante centimeters buurtcentrum, en met De Schalm en De Pijler op loopafstand waren die vierkante centimeters ruim voldoende aanwezig. Vrijwilliger Mieceke Monden nam, samen met haar man Jan, het voortouw bij de protesten. Staken was geen optie. Daarmee zou men de gasten van het centrum alleen maar benadelen. Handtekeningen

103 Nota Welzijnsaccommodaties in zelfbeheer. Visie en Uitvoeringskader.

104 Gesprekken met Ineke Schols en Mieceke Monden. Ook de bron voor wat volgt komt uit deze gesprekken.

105 Geciteerd wordt Ineke Schols

ophalen vond men leuk, maar zinloos. Miecke ging praten. Praten met de gemeente, praten met De Rijnhoven, praten met de Rabobank, inspraak plegen in de gemeenteraad, het halve college van burgemeester en wethouders rondleiden in De Roef, acties bedenken en uiteindelijk een Stichting Vrienden van De Roef oprichten.

Vrienden van De Roef

Het lukte. De Stichting Vrienden van De Roef maakte een plan, waardoor De Roef open kon blijven, met sponsorgeld voor de eenmalige kosten en de baromzet voor de lange termijn. De Rabobank hielp mee met een substantieel geldbedrag. Met de Rijnhoven kon een gunstige huurovereenkomst worden afgesproken en de Rijnhoven was behulpzaam door Ineke Schols als beheerder van De Roef tijdelijk op hun loonlijst te zetten (*"dan hebben jullie die sores niet"*)¹⁰⁵. Portes liet de inboedel staan voor de nieuwe stichting (alsmede een aanzienlijke voorraad voor de bar). Buurtgenoten keerden hun soms schamele portemonnee om, om de kas verder te spekken.

En voor de activiteiten werd een bescheiden bedrag gevraagd aan de deelnemers. De bingo bijvoorbeeld werd 50 cent duurder. De zaalhuur en de huur van het biljart werden licht verhoogd. Alle kleine beetjes hielpen.

Volgens vrijwilliger Miecke Monden en beheerder Ineke Schols hebben de gebruikers van het centrum nauwelijks iets gemerkt van de perikelen.

Nog steeds bruist het in De Roef van de activiteiten, vaak voor een hoogbejaard gezelschap. Feit blijft echter dat de band met de burenhulpdiensten door de plotselinge saneringsplannen was doorsneden. Ook dat werd echter amper opgemerkt.

"We hebben er altijd een beetje bij gehangen", zegt Ineke Schols. *"De sociaal makelaars zagen we toen eigenlijk alleen maar als er een nieuwe moest worden ingewerkt. Dat was vroeger zo en dat is nu nog steeds zo."*

Hoofdstuk 9: Stichting Welzaam Vleuten-De Meern (2013-2019)

Een nieuwe start

Met de start van Stichting Welzaam Vleuten-De Meern op 1 augustus 2013 begon een nieuw hoofdstuk in het welzijnswerk van Vleuten-De Meern. Zoals in het vorige hoofdstuk besproken, waren veel welzijnsactiviteiten ondergebracht bij andere organisaties, waardoor Welzaam een kleine organisatie werd, gericht op sociaal makelaarschap. De term sociaal makelaar duidde op het verbindende

karakter van het welzijnswerk. Welzaam profileerde zich vanaf het begin dan ook als 'de buurtverbinder van Vleuten-De Meern'.¹⁰⁶

Uniek in Utrecht

Een bijzonder kenmerk van Welzaam was dat de burenhulpdiensten nog altijd lokaal georganiseerd waren. In andere Utrechtse wijken waren deze diensten al overgegaan naar stedelijke organisaties. In Vleuten-De Meern omvatte de burenhulp onder meer een klussendienst, maaltijdservice, vervoer, en hulp voor dementerende ouderen, ondersteund door een team van vrijwillige telefonisten

Voor het eerst komen we nu ook de dienst *Digitale Bruisplekken* tegen, de huidige computerhulpdienst: Welzaam ondersteunde via opbouwwerker Alfred van Putten het initiatief van wijkbewoner Marcel Vos om computercursussen te geven aan niet-digitaal vaardigen, en om inloopsprekuren te organiseren voor mensen met problemen met hun computer. Met name de inloopsprekuren vond Alfred een duidelijke toegevoegde waarde aan het pakket burenhulpdiensten.¹⁰⁷

Vernieuwend welzijn in praktijk

In maart 2014 kwam Nardie Eijsberg naar Welzaam als directeur/bestuurder. Nardie stond voor de taak om de ontvlechting van het oude Portes naar het nieuwe Welzaam af te ronden. Dat was bestuurlijk nog wel een dingetje, want er liepen ook nog interimmanagers rond die namens het oude Portes de transitie wilden begeleiden.¹⁰⁸

Met de komst van Nardie verschoof de focus van Welzaam naar de visie van *Vernieuwend Welzijn*. Hierbij stond centraal welke initiatieven bewoners zelf konden organiseren en welke ondersteuning tijdelijk nodig was van professionals. Deze aanpak vroeg om een heldere taakverdeling en betere samenwerking binnen het team.¹⁰⁹

WIL in je buurt

In 2017 wilde de gemeente Utrecht graag onderzoeken of buurtnetwerken een rol konden spelen bij 'Vernieuwend Welzijn' (participatie, zelfredzaamheid). Welzaam schreef in met een pilot rondom de ontwikkeling van een informatienetwerk op wijkniveau. In samenwerking met NIZU en Al Amal werd een visie op een dergelijk informatienetwerk ge-

106 Algemene informatiefolder van Welzaam, zonder datum, geschat 2013

107 Gesprek met Marcel Vos

108 Gesprek met Nardie Eijsberg

109 Gesprek met Nardie Eijsberg. De discussie over de kerntaken ("Waar zijn wij nu van?") van Welzaam leidde bij de oude-
renwerkers en sociaal-cultureel werkers tot de vraag: "Maar moeten we dan op onze handen gaan zitten?"

110 Gesprek met Nardie Eijsberg

111 Nardie Eijsberg zegt hierover dat de naam WIL in je buurt spontaan opkwam als projectnaam en wel aardig klonk voor een onderzoek naar informatienetwerken. De naam is nooit

presenteerd met als werktitel *WIL in je buurt*, waarbij WIL stond voor Wijk Informatie Lijnen en 'in je buurt' uiteraard het buurtnetwerk moest duiden.¹¹⁰ Het aardige aan de naam WIL was - behalve dat het een lettergreep was van het woord 'vrijwilliger' - dat WIL een persoonsnaam was, persoonlijk en dichtbij, het zou een buurtgenoot kunnen zijn - en bovendien genderneutraal¹¹¹. Iemand die je bij wijze van spreken door de wijk zag wandelen. Het eerste logo van *WIL in je buurt* werd dan ook ondersteund door een gepersonifieerd wandelend wegwijzertje. Een sympathiek onzijdig figuurtje dat je alles kon vertellen wat je wilde weten.

Onder de verantwoordelijkheid van een stuurgroep kreeg projectleider Wilma de Buck in 2016 de opdracht om dit wijkinformatie-buurtnetwerk vorm te geven. Dit leidde ertoe dat het buurtnetwerk *WIL in je buurt* op 27 juni 2017 feestelijk werd gelanceerd door wethouder Kees Diepeveen: een website met veel gestelde vragen en antwoorden rond acht verschillende thema's, een centraal telefoonnummer (het bekende 030-6773131) en voor de menselijke contacten een inloopteam van vrijwilligers (locatieteam) in de CultuurCampus op donderdagochtend. In september van dat jaar zou een tweede locatieteam actief worden in buurtcentrum De Pijler, elke dinsdagochtend.¹¹²

Door het gebruiken van het bekende telefoonnum-

mer 030-6773131, dat ook voor alle burenhulpdiensten werd gebruikt, ontstond een automatisch verband tussen deze burenhulpdiensten en het wijkinformatieproject *WIL in je buurt*. Het vrijwilligersteam dat achter de telefoon zat, zorgde in het vervolg niet alleen voor de afhandeling van aan-

vragen voor burenhulp, maar werd ook ingeschakeld om vragen over de sociale kaart van de wijk te beantwoorden.¹¹³ Het werd op die manier in feite 1 project.

Bij dit project hoorde ook de oprichting van een communicatieteam dat de website onderhield, de sociale media van content voorzag en zoveel mogelijk free publicity probeerde te krijgen in de VAR en De Brug, de twee lokale kranten die toen in Vleuten-De Meern verschenen. Wilma de Buck had zelfs een eigen column in De Brug.¹¹⁴

De toekomst van burenhulp

Toen het project *WIL in je buurt* eenmaal draaide, werd het wel een vraag in hoeverre de opbouw- werkers zich nog verder met dit project moesten bemoeien, zonder direct in het uitvoerende welzijnswerk terecht te komen. Dezelfde vraag stelde Welzaam zich rond de al bestaande burenhulpdiensten. In lijn met *Vernieuwend Welzijn* paste het niet langer om professionele opbouwwerkers in te zetten voor taken als vervoer of kleine klussen. Er was bovendien ook geen geld voor.¹¹⁵

Stap voor stap werden de burenhulpdiensten onder de loep genomen. Complexere diensten, zoals Administratie Thuis en hulp bij dementie, werden overgedragen aan U-Centraal, een stedelijke organisatie met de benodigde expertise.

Het einde van Tafeltje Dekje

in de CultuurCampus en in De pijler

¹¹³ Gesprek met Nardie Eijsberg

¹¹⁴ Gesprek met Wilma de Buck

¹¹⁵ Gesprek met Nardie Eijsberg

bedacht in het kader van een zelfstandige stichting met burenhulpdiensten, waaronder het verstrekken van informatie, als hoofdactiviteit.

¹¹² Gesprek met Wilma de Buck. Ook in De Schakel en in de Wei-

de Wereld werd een poging gedaan om daar via locatieteams in contact te komen met de wijkbewoners. Er was echter weinig belangstelling voor, zodat de vrijwilligers er niet zoveel aan vonden. Hierdoor bluste dit initiatief na verloop van tijd uit, ook

De gemeente vond dat de maaltijdservice in elke wijk voor elke bewoner voor hetzelfde tarief aangeboden moest worden, en niet ietsjes duurder in Vleuten-De Meern en ietsjes goedkoper elders in de stad. Met het onderzoek hiernaar was ook het afstoten van de maaltijdservice, ooit de lokale trots, in gang gezet. Het kleine Vleuten-De Meern kon onmogelijk prijstechnisch concurreren met de grote stad. Uiteraard tot verdriet van de vrijwilligers die jarenlang hun ziel en zaligheid in dit traject hadden gestoken.¹¹⁶ Wat bleef waren de burenhulp-

diensten die echt als *buren voor burenhulp* door konden gaan: klusjes doen voor een ander, iemand van A naar B brengen, een boodschapje doen voor een buur, bij iemand die daarom verlegen zit op bezoek gaan. In de visie van Vernieuwend Welzijn waren ook dit echter geen diensten waarmee een opbouwwerker zich bezig moest houden. Het probleem was: hoe moest het dan wel?¹¹⁷

Ook de wijkspieeltuinen, waar Welzaam nog steeds de sociaal beheerder was, behoorden niet meer tot het nieuwe 'welzijnswerk'. Zij werden uiteindelijk (per 1 januari 2019) ondergebracht bij de Stichting Union Breed (SUB)¹¹⁸.

Een centrale koers

Zowel de vraag 'Wat moeten we doen met het informatienetwerk WIL in je buurt' als de vraag 'Hoe nu verder met de atypische burenhulpdiensten' leidde uiteindelijk tot het verzelfstandigen van beide in een aparte Stichting, waarover we in het volgende hoofdstuk zullen schrijven.

Het werken met 5 verschillende welzijnsorganisaties in de hele stad Utrecht werd voor de gemeente Utrecht lastig. Met elke organisatie afzonderlijk moest het welzijnsbeleid afgestemd en gecontroleerd worden. Naar de mening van de gemeentelijke bestuurders zou het efficiënter zijn om het wel-

zijnswerk voor de hele stad aan te besteden bij 1 centrale welzijnsorganisatie¹¹⁹. Dat zou betekenen: één subsidietraject, één contactpersoon, één duidelijk beleid en één verantwoordingstraject. Uiteindelijk zou de van oorsprong Rotterdamse welzijnsorganisatie DOCK¹²⁰ de aanbesteding winnen. Op 1 januari 2019 veranderde wederom de naam van de welzijnsorganisatie in Vleuten-De Meern. Voortaan zou het DOCK zijn.

Maar de burenhulp zou al snel buiten DOCK om worden georganiseerd, en organisatorisch weer terugkomen bij waar het begonnen was: een zelfstandige stichting. Er werd haast gemaakt met het verzelfstandigen van de burenhulpdiensten onder een nieuwe naam: WIL in je buurt.

¹¹⁶ Gesprek met Nardie Eijsberg

¹¹⁷ Dat was ook de vraag bij de andere werkzaamheden van Welzaam, die uit het verleden meekwamen, maar niet pasten in de visie van Vernieuwend Welzijn. Alfred van Putten bijvoorbeeld kreeg de opdracht om de BoodschappenPlusbus te verzelfstandigen. Gesprek met Nardie Eijsberg

¹¹⁸ VARnws, 20 december 2018. Nardie Eijsberg trok dit project intensief. Gesprek met Nardie Eijsberg: "Het was een harde opgave van de gemeente om dit zo te gaan doen. Zij hebben mij nooit tegen zich gehad, want ik ben wel een adept van kijken hoe ver we komen, en als het niet kan, dan heb je ook goede argumenten om te zeggen waarom het niet kan en moet je

gaan kijken welke organisatie het dan wel kan, maar niet de opbouwwerkers."

¹¹⁹ Gesprek met Nardie Eijsberg

¹²⁰ De 'C' en de 'K' in DOCK staan voor de Rotterdamse wijken 'Crooswijk' en 'Kralingen', maar de organisatie groeide snel tot een landelijke welzijnspartner

Hoofdstuk 10: Stichting WIL in je buurt (WIL) 2019-2024

Een zelfstandige toekomst voor burenhulp

In het vorige hoofdstuk lazen we dat de gemeente Utrecht op 1 januari 2019 besloot om voor de hele stad met de grote welzijnsorganisatie DOCK samen te werken. Utrecht had goede ervaringen met andere grote sociale organisaties, zoals Buurteams, Stichting JoU, en U-Centraal¹²¹. Ook het welzijnswerk moest worden gestroomlijnd, zodat daar ook 1 aanspreekpunt zou komen voor heel Utrecht. Per 1 januari 2019 werd dit sociaal makelaarschap gegund aan DOCK. De meeste beroepskrachten van Welzaam gingen mee naar DOCK.

121 Gesprek met Nardie Eijsberg

Vleuten-De Meern had al jaren een eigen vorm van burenhulp, waarin gemiddeld 100 vrijwilligers per jaar actief waren. Met het aanstellen van 1 centrale welzijnsorganisatie voor de hele stad kon dit niet zo blijven. Om de vrijwilligersorganisatie toch te kunnen houden, werd al bij Welzaam het idee besproken om de burenhulp te verzelfstandigen.

De oprichting van WIL in je buurt

In de eerste helft van 2019 werd hard gewerkt aan de oprichting van een nieuwe, zelfstandige stichting onder de naam *WIL in je buurt*. Twee leden van de Raad van Toezicht van Welzaam, Joke Kuijff en Lenneke Degenaar, vormden samen met Hessel Stellinga, Bert van Slooten en vrijwilliger Jannie van de Vegte een nieuw bestuur.

Op 19 juli 2019 passeerde de officiële akte bij notaris Hagen in Vleuten. De nieuwe stichting werd door de gemeente Utrecht financieel ondersteund, uit de budgetten 'sociale prestatie' en 'wijkinformatiepunten'.¹²²

WIL in je buurt bleef de bestaande burenhulpdiensten uitvoeren: de boodschappendienst, de klusdienst, de vervoersdienst, algemene hulp en wijkinformatie. Vanaf 2023 kwam daar de nieuwe dienst 'computerhulp' bij.

122 Gesprek met Nardie Eijsberg

Een visie voor de toekomst

Het bestuur van WIL hield bewust afstand van de dagelijkse uitvoering en richtte zich op strategische doelen en financieel beheer. Lenneke Degenaar vergeleek de stichting met een stevig huis, waar alleen nog een dak op moest.¹²³ Samen met de vrijwilligers werd een visie op de toekomst van de organisatie bedacht, waarin ieders ideeën werden meegenomen. Ook de vraag hoe de vrijwilligers zichzelf konden blijven ontwikkelen was onderwerp van gesprek.¹²⁴

"Mijn grootste uitdaging", zegt Lenneke, "was om de potentie van de groep vrijwilligers te brengen naar een volgend niveau". 'Samen met de vrijwilligers' was daarom geen loze kreet. Via mindmapping, superstorming en andere brainstormtechnieken werd met groepen vrijwilligers een visie ontwikkeld en meerjarig vooruit gekeken.

Hoewel de stichting formeel zelfstandig opereerde, werd nog wel geleund op de ervaring van DOCK. Elke werkdag bijvoorbeeld, tussen 09:00 uur en 11:00 uur, was een sociaal makelaar van DOCK aanwezig in buurtcentrum Weide Wereld¹²⁵, om de vrijwilligers van de telefoondienst in voorkomende gevallen te kunnen ondersteunen.¹²⁶

WIL als vraagbaak voor de buurt

WIL werd niet alleen bekend als burenhulporganisatie, maar ook als een plek waar wijkbewoners met vragen terecht konden. De naam WIL stond immers voor *Wijk Informatie Lijnen* en dit was dan ook een belangrijke taak. WIL hielp bewoners met informatie over activiteiten, clubs, of praktische hulp in de buurt.

WIL positioneerde zich als een verbindende schakel in de wijk:

*WIL is de vraagbaak voor buurtbewoners en professionals. We helpen verder, verbinden, verwijzen en verlenen burenhulp. Bewoners kunnen contact opnemen als ze praktische hulp nodig hebben, anderen willen ontmoeten, of zelf een initiatief willen starten.*¹²⁷

Een team van zo'n 20 vrijwilligers zorgde ervoor dat alle informatie toegankelijk was, onder meer via de telefoon, via een website of via een zogenaamde *WIM-map* (Wijk Informatiemap). Deze papieren map lag op centrale plekken in de wijk, zoals buurtcentra en huisartsenpraktijken.

Vrijwilligerstrofee

Tijdens de coronapandemie (2020–2021) liep het aantal nieuwe hulpvragen terug, maar de vrijwilligers bleven bestaande klanten ondersteunen waar mogelijk. Bezoekjes en vervoersdiensten lagen stil, maar kleine klussen zoals boodschappen doen of tuinonderhoud gingen door.

Ondanks de beperkingen viel het werk van WIL op. Op 7 december 2022 ontving de stichting de prestigieuze *Utrechtse Vrijwilligerstrofee*, uitgereikt door wethouder Linda Voortman.

¹²³ Gesprek met Lenneke Degenaar. In het interview had Lenneke het over een 'hoedje' dat op de organisatie werd gezet. De metafoor van een huis met een dak komt uit de openingsspeech van voorzitter Joke Kuijff, juli 2019

¹²⁴ Gesprek met Lenneke Degenaar

¹²⁵ De Vrijwilligers van de telefoondienst zaten tot 1 maart 2019 in

het Wijkinformatiecentrum bij de CultuurCampus in Vleuterweide. Daarna kregen zij een klein kantoor in buurtcentrum Weide Wereld

¹²⁶ Overigens was deze ondersteunende rol aanvankelijk toebedeeld aan de professionals van het stadsbrede U-Centraal, maar door de fysieke afstand werkte dit niet. De sociaal ma-

kelaars van DOCK namen deze ondersteuning al na een paar maanden over

¹²⁷ Parafrase van een persbericht door Carla Wouterson WIL (Wijk Informatielijn) op eigen benen. Juli 2019

¹²⁸ Parafrase van het Juryrapport, Utrechtse Vrijwilligerstrofee, december 2023

De jury roemde WIL om haar professionaliteit en betrokkenheid:

*Met hun professionaliteit en zakelijke kant zijn ze een voorbeeld voor andere vrijwilligersorganisaties. Tege-
lijk zijn ze met hun betrokkenheid en proactieve hulp
onmisbaar voor de wijk¹²⁸*

Veranderingen in naam en structuur

In 2023 werd een kernteam gevormd waarin de coördinatoren van de verschillende diensten samenkwamen om de dagelijkse leiding te nemen. Het bestuur werd meer ondersteunend in haar rol, terwijl de vrijwilligers meer verantwoordelijkheid kregen.

In hetzelfde jaar werd geconstateerd dat de naam *WIL in je buurt* moeilijk te onthouden was. Zelfs trouwe klanten konden met de naam slecht overweg. Een naamsbekendheidscampagne hielp niet en de vrijwilligers gaven zelf ook aan dat de naam onhandig was.

Het kernteam besloot dat er een nieuwe naam moest komen die beter paste bij het werk dat ze deden. Na onderzoek kozen ze voor de naam *Buren voor Buren*. Voor het eerst in de 50-jarige geschiedenis van burenhulp in Vleuten-De Meern werd een naamsverandering niet veroorzaakt door invloeden van buitenaf, maar waren het de vrijwilligers zelf die dit noodzakelijk vonden.

Juryrapport Utrechtse vrijwilligerstrofee

Categorie organisaties

Winnaar: WIL in je buurt – bezocht door Rob Nillezen en Harmen van de Kamp

WIL in je buurt is een organisatie in Vleuten-De Meern die een tweeledige taakstelling heeft. Enerzijds is WIL het wijk informatiepunt van Vleuten-De Meern, met name op het gebied van informele zorg en welzijn. Hiervoor wordt een website onderhouden die wordt ondersteund door een telefoondienst met 10 vrijwilligers. Behalve algemene informatie over de voorzieningen in de wijk, kunnen de bewoners ook actief zoeken naar hobby's en activiteiten die hen interesseren. Anderzijds rekt WIL in je buurt het tot zijn taak om concrete burenhulp te verrichten aan mensen die (tijdelijk) hulp nodig hebben.

Er zijn circa 100 vrijwilligers actief die allemaal uit Vleuten-De Meern komen. Tien van hen bemensen de telefoon en tien anderen vormen het team communicatie. Er zijn vijf vrijwilligers die het bestuur vormen. De overige vrijwilligers, ongeveer 80, zijn werkzaam bij de burenhulpdiensten. Zij helpen buurtbewoners met bijvoorbeeld: boodschappen doen, vervoer naar het ziekenhuis, wandelen en een praatje maken, klusjes en computerzaken

WIL in je buurt is een zeer professionele organisatie die hecht verankerd is in de gemeenschap. Ze zijn buitengewoon goed georganiseerd en blijven zich ook ontwikkelen op diverse gebieden. Zo hebben ze bijvoorbeeld een professionele gedragscode die vrijwilligers rugdekking geeft. Enerzijds zijn ze met hun professionaliteit en zakelijke kant een waar voorbeeld voor vele andere vrijwilligersorganisaties en anderzijds zijn ze met hun betrokkenheid en het proactief aanbieden van hulp onmisbaar voor de wijk.

2de plek: Odensehuis Andante – bezocht door Chandra Verstappen en Jorrit Linders

Odensehuis Andante is een inloopvoorziening waar mensen met beginnende dementie en hun naasten vier dagen per week terecht kunnen voor activiteiten, ondersteuning, advies en inloop. Er zijn twee betaalde krachten en ongeveer 25 vrijwilligers. Zij dragen met zijn allen bij aan kwaliteit van leven en uitgestelde zorg voor mensen met dementie.

De juryleden die op bezoek gingen hadden een hartverwarmende ervaring en werden zeer hartelijk

Hoofdstuk 11: Stichting Buren voor Buren Vleuten-De Meern

Op 6 januari 2025 werden de nieuwe statuten van *Buren voor Buren* vastgesteld bij notaris Hagen in Vleuten. Tevens werd een nieuw organogram ingevoerd, waardoor de vrijwilligers en hun werkzaamheden centraal kwamen te staan. In de kern van dit organogram zit een kernteam, waarin vrijwilligers van de zes grote burenhulpdiensten vertegenwoordigd zijn.

Dit kernteam van vrijwilligers neemt de dagelijkse gang van zaken op zich. Het wordt gevoed door de netwerkpartners. Dit zijn in het algemeen alle organisaties en instellingen die in de buurt actief zijn op het gebied van informele zorg en welzijn.

Ook het bestuur van Buren voor Buren bestaat uit vrijwilligers. Onder voorzitterschap van Gerard van Schaik bestaat het bestuur uit Gerry Quist (secretaris), Jos van der Meer (penningmeester), Kees van der Kolk en Mona Balwant. In het organogram zweeft het bestuur als het ware boven de organisatie in een helicopterview. Men kijkt van afstand mee, coacht, en is uiteraard verantwoordelijk voor de vaststelling van het beleid en de contacten met de gemeente Utrecht.

Buurtambassadeurs zorgen voor verbinding

Relatief nieuw is de pijler informatie, die tot voor kort alleen bestond uit het telefoonteam van 10 telefonistes/-n. Toegevoegd zijn de zogenaamde *buurtambassadeurs*. Dit is een vrijwilligersdienst in ontwikkeling. We zien namelijk dat de vraag naar burenhulp toeneemt. Om aan deze vraag tegemoet te kunnen komen, organiseren we, in de vorm van vrijwilligers in de rol van buurtambassadeur, aanspreekpunten in de wijk. In eerste instantie in de buurtcentra.

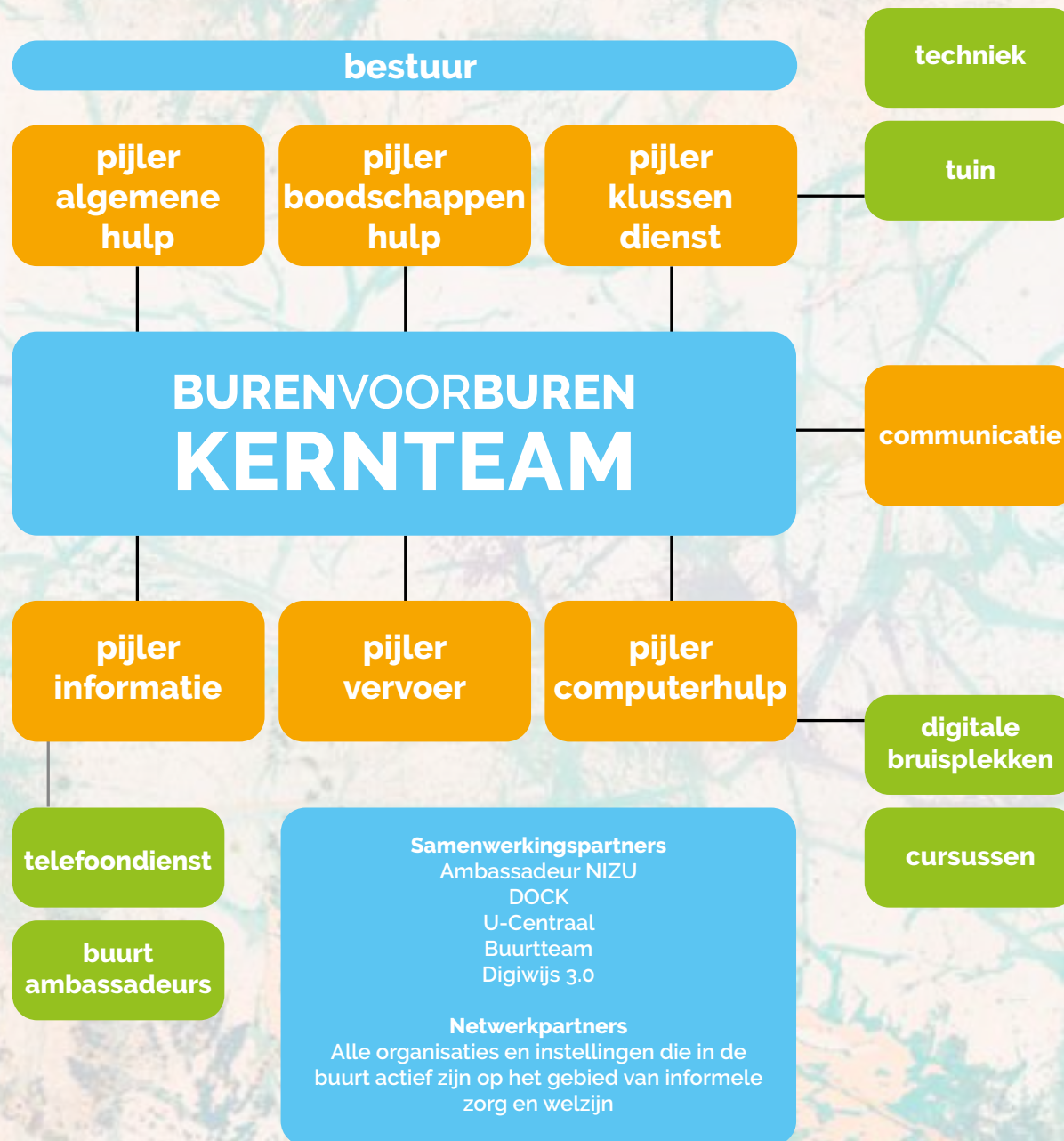
Met de buurtambassadeurs hopen we verder door te dringen in de haarvaten van de wijk en aldus op buurniveau van betekenis te blijven. En we kunnen door onze contacten in de buurten meer mensen uitnodigen om zich in te zetten voor elkaar.

Binden en verbinden

Want de druk op het vrijwilligerswerk is merkbaar. Steeds vaker wordt een beroep gedaan op vrijwilligers. Onvermijdelijk zal dit toenemen. Daarvoor is het noodzakelijk dat wij voortdurend blijven binden en verbinden.

Binden en verbinden is niet voor niets het thema van ons meerjarenbeleid. Het moet ons in staat stellen om ook de komende 50 jaar relevant te blijven in Vleuten-De Meern. Een steunpilaar in onze mooie wijk.

1975

2025

Deel 2

Burenhulpdiensten 1975-2025

Hoofdstuk 12: De zes pijlers

In dit deel beschrijven we eerst de burenhulpdiensten, die nu onderdeel uitmaken van Buren voor Buren. Dit zijn de algemene burenhulp, de boodschappen burenhulp, de vervoersdienst, de klusjesdienst, de telefoondienst, de computer burenhulp en de wijkinformatie.

Daarna besteden we aandacht aan de burenhulp die in het verleden voor veel ouderen erg nuttig was, maar die nu niet meer tot het vrijwilligerswerk van Buren voor Buren hoort. Deze 'overige' burenhulp-activiteiten verdienen een plaatsje in dit overzichtswerk, omdat het laat zien hoe enthousiast de bewoners van Vleuten-De Meern al 50 jaar klaar staan voor elkaar.

Algemene Hulp

Het is in 1975 allemaal begonnen met het in algemene zin hulp geven aan senioren, die het op eigen kracht niet konden redden. De Algemene Hulpdienst van toen omvatte veel meer dan waarvoor we de term nu gebruiken. Onder de noemer Algemene Hulp vielen ook de vrijwillige huishulp (huishoudelijke taken), het op vrijwillige basis verrichten van hand- en spandiensten voor ouderen, maar ook boodschappen doen en korte ritjes van A naar B en terug. En ja, ook bezoeken om de eenzaamheid van veel bejaarden te verlichten.

Pas aan het begin van de 21ste eeuw wordt de Algemene Hulpdienst in engere zin benoemd als een vrijwilligersdienst die mensen in een isolement bezoekt. Maar ook dan verrichten de vrijwilligers hand- en spandiensten: even meehelpen om een formuliertje in te vullen, even meegaan naar de dokter, samen een boodschapje doen.

Door de jaren heen heeft een enorm aantal Vleutenaren en Merenezen (en Haarzuilens niet te vergeten) zich belangeloos ingezet voor deze Algemene Hulpdienst. Zij brachten en brengen het geluk binnen de muren. Dat is niet overdreven. Op de vraag "wat betekent deze dienst voor u" antwoordt een gebruiker: "Geluk" om eraan toe te voegen: "Ja, echt waar, geluk."

Boodschappen

De Boodschappen Hulpdienst is zo'n voorbeeld van een dienst die uit de Algemene Hulp is voortgekomen. Door de toename van het aantal aanvragen werd in januari 2011 besloten om van het doen van boodschappen een aparte vrijwilligersdienst te maken. Hierdoor ontstond meer duidelijkheid over de precieze werkzaamheden van de grote taakgroep *Algemene Hulp* en kon ook naar buiten toe helderder worden gecommuniceerd.

Vooral tijdens de wintermaanden - met glad weer durven ouderen immers minder snel de straat op te gaan - was de vraag naar de boodschappendienst hoog. Dit in weerwil van de opkomst van de webwinkels en het thuisbezorgen. De ervaring van de vrijwilligers van de boodschappendienst was (en is) dat het aantal niet-digitaalvaardige ouderen in de wijk hopeloos wordt onderschat. Zij kunnen helemaal niet webwinkelen. En dan wordt ook het vei-

ligheidsgevoel van veel ouderen onderschat: veel mensen durven niet eens het internet op.

Toch zien we een trend dat het aantal aanvragen voor het doen van boodschappen dikwijls gepaard gaat met andere, vaak psychosociale vragen, die een andere begeleiding vergen. De dienstverlening van de vrijwilligers is allang het stadium voorbij van alleen een boodschapje doen voor een buurtgenoot. Daarom wordt binnen Buren voor Buren nagedacht over de vraag of het verstandig is om de boodschappendienst toch weer als een vorm van Algemene Hulp te beschouwen.

Vervoer

Het vervoeren van mensen (ouderen) die niet zelfstandig of via hun netwerk ergens anders kunnen komen, is vrijwel meteen vanaf het begin een belangrijk onderdeel geweest van het vrijwilligerswerk in Vleuten-De Meern. Sterker nog, tijdens de eerste jaren van de Stichting Bejaardenwerk Vleuten-De Meern deed de stichting actief onderzoek naar 'Ouderen in het verkeer', inclusief openbaar vervoer en initiatieven als de 'belbus'¹²⁹ en gaf hierover aan de gemeente advies.

Kleine ritjes van A naar B vonden aanvankelijk plaats als een vorm van algemene hulp. Dan kon de vrijwilliger gelijk ook mee als begeleider bij een bezoek aan arts, ziekenhuis of fysiotherapeut. Al snel echter was het vervoer van ouderen naar en van sociaal-culturele activiteiten '*wanneer dit door diverse*

omstandigheden noodzakelijk is' ook mogelijk.¹³⁰

De vrijwilliger gebruikt bij de vervoersdienst de eigen auto. Daar werd vanaf 1993 een bescheiden bijdrage voor gevraagd, als tegemoetkoming in de benzinekosten. In 1997 bijvoorbeeld werd voor een enkele reis binnen de gemeente f 2,50 (€ 1,13) gerekend. Daarbuiten gold een kilometerprijs van f 0,53 (€ 0,24).¹³¹ Anno 2025 zijn deze tarieven € 3,00¹³² en € 0,30 per kilometer.

Toch bleef de verwantschap tussen de Algemene Hulp en de Vervoersdienst groot. Nog in 1997 heeft de SKO de taakgroep 'Begeleiding en Vervoer'. Deze taakgroep was dan weer speciaal voor mensen die moeilijk alleen naar de dokter of de specialist konden, waarbij het niet alleen over gehandicapten ging, maar ook over mensen die het moeilijk vonden alleen het gesprek met de dokter te moeten doen.¹³³

Ook nu nog, bij Buren voor Buren, is de vervoersdienst een veelgevraagde vrijwilligersdienst.

De klussendienst¹³⁴

De klussendienst in Vleuten-De Meern werd opgericht in april 1993. Het idee kwam van Harrie Pol van de SKO en werd uitgewerkt in samenwerking met verschillende ouderenorganisaties. Het idee behelsde een team vrijwilligers dat ouderen kon helpen met kleine klusjes in huis die ze zelf niet meer konden oplossen.

129 De 'Belbus' was een vorm van gehandicaptenvervoer. Het initiatief is niet doorgezet

130 SBW brochure van augustus 1984

131 De Brug, 28-05-1997

132 Binnen de wijk Vleuten-De Meern, heen en/of terug binnen 1 uur

133 Nieuwsblad VAR, zonder datum, 1997

134 De informatie over de klussendienst komt van een intern memo uit 2017 'Klussendienst 25 jaar geleden bedacht'

Voorbeelden van dergelijke klusjes waren (en zijn):

- Het ophangen van lampen of schilderijen
- Het repareren van stekkers
- Het ontluchten of bijvullen van de CV-installatie
- Kleine naaiklusjes
- Het opstellen of vertalen van brieven
- Het verplaatsen van meubels
- Eenmalige tuinklusen, bijvoorbeeld snoeien en wieden

Al vanaf het begin werd een bescheiden bijdrage voor deze dienst gevraagd. In 1998 was dit bijvoorbeeld vijf gulden (€ 2,27) voor het eerste uur, en f 2,50 (€ 1,13) voor elk volgend half uur. In 2025 is dit € 2,00 per half uur.

---

135 De informatie over de computerhulpdienst komt uit een gesprek met Marcel Vos

136 Een uitstapje naar Terwijde werd niet verder doorgezet.

In 2010 werd de klussendienst verder uitgebreid onder Portes, waarbij de hulp ook toegankelijk werd voor mensen met een beperking. De klussen mochten maximaal twee uur duren, en voor tuinklusen werd een maximum van drie keer per jaar per adres ingesteld. Dat is nog steeds zo.

De grote vraag naar vrijwilligers die kleine klusjes kunnen doen, laat zien hoe belangrijk deze dienst is voor de levenskwaliteit van ouderen en gehandicapten.

De computer burenhulp¹³⁵

De computerhulpdienst is een vrij jonge burenhulpdienst die pas sinds 2023 bij Buren voor Buren zit. De dienst ontstond in 2016 toen wijkbewoner Marcel Vos zich als vrijwilliger bij het stedelijke Digiwijs aanmeldde. Digiwijs gaf in de hele stad Utrecht computercursussen voor mensen die digitaal niet vaardig waren. In Vleuten-De Meern was dit nog niet van de grond gekomen.

Marcel kreeg van Digiwijs de vrije hand om in zijn eigen wijk computerlessen te gaan geven. Hij mocht daarbij het lesmateriaal van Digiwijs gebruiken en enkele leenlaptops. Verder had hij de vrije hand. Zijn eerste lessen gaf hij in De Schakel.

In slechts 3 jaar tijd was de belangstelling zó gegroeid, dat niet alleen in De Schakel, maar ook in de Weide Wereld en in De Pijler, en nog later in De Schalm, lessen werden gegeven, in series van 10

---

137 Deze digitale bruisplek bestaat nog steeds, elke maandag in De Schakel en elke dinsdag in de bibliotheek in De Meern.

weken à 2½ uur.¹³⁶ Op een gegeven moment bestond het computerteam uit 25 vrijwillige docenten en 270 cursisten per jaar.

Ondertussen was ook het initiatief genomen voor een zogenaamde 'Digitale Bruisplek'. Dit was een inloopspreekuur voor iedereen in de wijk die problemen had met de computer, de mobiele telefoon of de printer.¹³⁷

De reden waarom deze inloopdienst ontstond, was simpel: er was een enorme vraag naar een laagdrempelige voorziening voor het oplossen van computerproblemen. De vrijwilligers van deze dienst kwamen (en komen) zelfs bij de wijkbewoners thuis om te kijken of ze een probleem ter plekke konden oplossen.

Met name dit bewonersinitiatief van de *digitale bruisplekken* viel opbouwwerker Alfred van Putten van de Stichting Welzaam op. Hij ondersteunde deze vorm van burenhulp waar hij kon, waardoor Marcel en zijn team voor het eerst het gevoel kregen ondersteund te worden door professionele opbouwwerkers.¹³⁸

In 2022 kwamen Marcel en zijn mede-coördinator Yvonne den Ouden tot de conclusie dat het werk hen boven het hoofd was gegroeid. Zij vroegen aan Digiwijs om de organisatie van de computercursussen van hen over te nemen. Dit werd geen succes. De computercursussen verdwenen helemaal uit Vleuten-De Meern.

De digitale bruisplek bleef wel bestaan, onder zelfbestuur van de vrijwilligers. Daar liep (en loopt) het storm tijdens het spreekuur.

Een aantal vrijwillige docenten, waaronder Marcel zelf, vond het onacceptabel dat zo'n goed bezochte burenhulpdienst als de computercursussen niet meer beschikbaar was in Vleuten-De Meern. Zij vroegen aan het bestuur van WIL in je buurt of de cursussen onder de vlag van *WIL in je buurt* opnieuw konden worden opgestart. De betrokken vrijwillige docenten zouden zelf voor de organisatie zorgen. *WIL in je buurt* stemde toe.

Vanaf oktober 2023 is de computerhulpdienst als burenhulpdienst weer terug in de wijk en sinds januari 2025 dus onder de naam Buren voor Buren. Inmiddels is weer een groot aantal wijkbewoners afgestudeerd.

Wijk informatie: De telefoondienst¹³⁹

Het centrale telefoonnummer van Buren voor Buren, 030-6773131, bestaat al heel lang. Al vanaf het prille begin, toen Vleuten (03407) en De Meern (03406) een eigen netnummer hadden, was de SBW en later ook de SKO bereikbaar onder het nummer 03407-3131, een telefoonnummer van 9 cijfers, maar al wel met het bekende 73131 aan het einde.

Tijdens 'Operatie Decibel', in 1995, waarin het hele land naar een 10-cijferig telefoonnummer overging, kreeg de burenhulp in Vleuten-De Meern een tweede '7' voor de '3131': 03407 73131. Dat was slechts tijdelijk. Door de bouw van Veldhuizen, een onderdeel van het toekomstige stadsdeel Leidsche Rijn, verzag men dat het aantal telefoonaansluitingen dermate groot zou worden dat een 5-cijferig netnummer niet afdoende was. De keuze viel op het kengetal van Utrecht: 030. In 1996 verschijnt dan ook voor het eerst het bekende telefoonnummer 030-677 31 31 in de correspondentie.

Jarenlang, en nu nog steeds, zaten en zitten enthousiaste mensen om de telefoon achter dat nummer op te nemen en informatie te verstrekken. In het begin waren dit nog geen vrijwilligers. 25 jaar lang bijvoorbeeld nam Els van der Toolen de telefoon op bij de SBW, de SKO, de SWO, Welzijn de Haar en Zuwe Welzijn. Daarna, in 2007, kwam Anemie van Antwerpen bij Zuwe Welzijn om de telefoon te bemannen (en veel ander werk te doen).

Het aantal telefoontjes nam gestaag toe, en als in 2009 de aanmeldingen voor de Boodschappen-PlusBus ook via 030-6773131 gaan lopen, raakt de telefoonlijn overbelast en moet een tweede lijn een wachtrij voorkomen. Een jaar later komt een twee-

¹³⁸ Dit gold ook voor de computerlessen. Formeel vielen deze onder de vlag van Digiwijs. Ondersteuning kwam echter vooral van de plaatselijke sociaal makelaars van Welzaam. "Digiwijs had geen feeling met onze wijk" zegt Marcel in een interview.

¹³⁹ De voornaamste bron van dit artikel is het overzicht 'Tafeltje "Ze begrepen onze wijk gewoon niet. Het 'toezicht' kwam vooral van Welzaam, waarmee we formeel geen band hadden, maar waar we wel terecht konden voor hulp."

Dekje in zeven gangen' van Irene Franssen, gepaard aan eigen onderzoek
¹⁴⁰ Zie hoofdstuk 7
¹⁴¹ Gesprek met Irene Franssen

de beroepskracht bij de telefoon zitten: Margreet van Wieringen.

De nota *Vernieuwend Welzijn*, waarover we in het eerste gedeelte van dit overzichtswerk uitvoerig schreven¹⁴⁰, had ook consequenties voor de professionele telefonistes van Stichting Portes. Annemie en Margreet moesten vertrekken. In de sociaal makelorganisatie, zoals *Vernieuwend Welzijn* die voorstond, was geen ruimte voor een administratief medewerkster (die ook de telefoon opnam).

Toen sociaal makelaar Irene Franssen zich realiseerde dat door het ontslag de telefoon van de burenhulpdiensten niet meer zou worden opgenomen, schrok zij zich rot. Zij kwam onmiddellijk in actie.¹⁴¹ Het is vooral aan haar te danken, en aan de twee beroepskrachten Annemie en Margreet, dat er bij de start van Welzaam op 1 augustus 2013 een team van 10 vrijwilligers klaarstond om de telefoondienst te bemensen. Onder het motto 'Zonder telefoon geen verbinding' werd in slechts 2 maanden tijd een groep vrijwilligers gezocht, gevonden, opgeleid én ingewerkt.¹⁴²

In de eerste jaren vormde de maaltijdservice de grootste klus voor deze vrijwilligers. Toen deze maaltijdservice in augustus 2015 werd afgeschaft, werd het wat rustiger aan de telefoon.

Maar niet voor lang. In het project WIL in je buurt, de Wijk Informatie Lijnen, werd een belangrijke rol aan

de 10 vrijwillige telefonisten toebedeeld. Het verstrekken van informatie over de sociale kaart van de wijk werd een kernactiviteit. Samen met de intake voor de burenhulpdiensten.

Anno 2025 is de telefoondienst binnen Buren voor Buren behalve voor de verbinding tussen vraag en aanbod van de burenhulpdiensten, ook onmisbaar als Wijk Informatie Punt. Samen met de buurtambassadeurs maken de vrijwilligers nu deel uit van de Informatiedienst. Hun belangrijkste taak? Het woord 'Informatiedienst' laat niets te raden over.

Wijkinformatie: Buurtambassadeurs

Hoewel de buurtambassadeurs nieuw zijn in het organogram van Buren voor Buren, gaat het bestaan daarvan terug op een lange traditie. Die traditie is dat het ouderenwerk altijd de behoefte heeft gevoeld om actief naar de mensen toe te gaan om hen optimaal te informeren. En dat geldt ook an-

dersom: bewoners hebben altijd aangegeven dat folders, stencils, krantenartikelen en websites heel welkom zijn, maar dat persoonlijk contact toch de voorkeur heeft boven schriftelijke communicatie.¹⁴³ In het project WIL in je buurt werd hier serieus gevolg aan gegeven in de vorm van de locatieteams in de CultuurCampus en in De Pijler.

Onder de hoede van Buren van Buren wordt deze vorm van contact weer nieuw leven ingeblazen. Het is de bedoeling dat elk buurtcentrum een locatieteam krijgt, bestaande uit vrijwilligers die optimaal geïnformeerd zijn over de sociale kaart van de wijk. Bij deze buurtambassadeurs wordt gezocht naar vrijwilligers die al een vaste taak hebben op de betreffende locatie waar ze vervolgens bereikbaar zijn als Wijk Informatie Punt.

De buurtambassadeurs en het telefoonteam vormen samen de Informatiedienst.

142 Irene Franssen, 'Tafeltje Dekje in zeven gangen', pagina 27
143 Het meest duidelijk kwam dit naar voren uit het huisbezoekproject 'Ouderen in beeld', een uitgebreid onderzoek onder

alle 75-plussers in wijk 10. De Brug, 11 juni 2003. Over het huisbezoekproject 'Ouderen in Beeld' komen we nog te spreken. Overigens was de ouderenadviseur uit eerdere jaren al een

voorbeeld van dit mondelinge contact.
144 Brochure van de Stichting Bejaardenwerk Vleuten-De Meern, februari 1983

Hoofdstuk 13: Pijlers uit eerdere jaren

Behalve de burenhulpdiensten die nu nog worden aangeboden door Buren voor Buren, werden in de loop der jaren veel diensten georganiseerd die nu niet meer onder Buren voor Buren vallen of die door de tijd en de maatschappelijke ontwikkelingen zijn achterhaald. Honderden inwoners van Vleuten-De Meern hebben in 50 jaar tijd meegewerkt om ook deze diensten tot een succes te maken. Zij hebben met hun vrijwilligerswerk een serieuze bijdrage geleverd aan het welzijn van hun burens. Daarom alleen al past het om hier een woord aan te wijden. Voor veel (voormalige) vrijwilligers in Vleuten-De Meern zal dit hoofdstuk herkenning opleveren, voor anderen wellicht tot inspiratie dienen.

Gastvrouw/-heer in dienstencentrum De Roef

Met vrijwilligers als gastvrouw of gastheer in dienstencentrum De Roef is het werk van de vrijwilligersorganisatie begonnen¹⁴⁴. Vrijwel meteen na de oprichting huurde de Stichting Bejaardenwerk het net gebouwde dienstencentrum De Roef en wer-

den vrijwel alle recreatieve activiteiten in De Roef gehouden.¹⁴⁵ In de taakomschrijving van de beroepskracht van de stichting worden dan ook uitsluitend taken genoemd (maar liefst 15 stuks) die alle De Roef betroffen.¹⁴⁶

Enthousiaste vrijwilligers begeleidden talloze activiteiten in de recreatieve sfeer (toneel, zang, klaverjassen, bridge, bingo, biljarten, volksdansen, handwerken enz.), maar ook op het terrein van de dienstverlening (o.a. het vrijwilligerswerk) en de voorlichting (d.m.v. voorlichtingsmiddagen en -avonden, brochuremateriaal enz.).¹⁴⁷

Uiteraard zorgde de gastvrouw/-heer ook voor het inschenken van koffie, thee en andere dranken, werd de zaal op orde gehouden en werd tijd gemaakt voor een praatje met een of meer bezoekers. Zonder deze vrijwilligers konden de activiteiten niet plaatsvinden.¹⁴⁸

Nog steeds zijn het vrijwilligers die De Roef tot een belangrijk centrum voor het ouderenwerk in Vleuten-De Meern maken.

Vrijwilligerswerk in Huize Nijevelt

Nauw verbonden met de gastvrouwen en gastheren in De Roef waren vrijwilligers die in het verzorgingshuis *Huize Nijevelt* actief waren. De werkzaamheden die zij verrichtten, waren:

- koffie/thee schenken in de morgen-, middagen/of avonddienst in de huiszaal van de bewoners
- assistentie verlenen bij allerlei recreatieve activiteiten
- hand- en spandiensten verlenen t.b.v. de bewoners, zoals wandelen, boodschappen, bezoek-

¹⁴⁵ Eigenlijk waren er in Vleuten en Haarzuilens weinig geschikte locaties. Er waren wel wat activiteiten als klaverjassen, tekenen en schilderen in De Schakel in Vleuten, klaverjassen in het 'Wapen van Haarzuilens' en enkele recreatieve activiteiten in de Sint Bonifatiuschool in Haarzuilens (en Meer Bewegen voor Ouderen in Zwembad Fletiomare) maar de kern van de activiteiten lag in De Roef. Het Utrechts Archief, stuknummer 4822, SKO jaarverslag 1995; interne brochure SKO, april 1989

¹⁴⁶ Het Utrechts Archief, stuknummer 4822, 'Functie van een dienstencentrum' dd. 5 oktober 1973. Bijlage IX 'Taakomschrijving leider van het dienstencentrum'. Later werd de rol van de projectleider meer beleidsmatig en werd voor De Roef een beheerder aangesteld

¹⁴⁷ Brochure van de Stichting Bejaardenwerk Vleuten-De Meern, februari 1983

¹⁴⁸ Het Utrechts Archief, stuknummer 4822, SKO jaarverslag 1995

¹⁴⁹ Het Utrechts Archief, stuknummer 4822, SKO jaarverslag 1995
¹⁵⁰ Gesprek met Ineke Schols. Huize Nijevelt is nu een community met gemengd wonen, een samenwerking tussen woningcorporatie GroenWest en het Leger des Heils

¹⁵¹ Brief uit 1984 Aan de oudere inwoners van Vleuten-De Meern. In die tijd verhinderden privacyregels nog niet dat informatie kon worden ingewonnen op basis van leeftijd. Die informatie was via de gemeente te krijgen

jes, begeleiden van de bewoners naar het winkeltje e.d.

- het winkeltje van Huize Nijeveldt runnen¹⁴⁹

De vrijwilligerswerkzaamheden stopten toen Huize Nijeveldt in augustus 2016 werd gesloten.¹⁵⁰ Veel van de vrijwilligers gingen op in het team van de vrijwilligers van De Roef.

Wijkcontactpersoon

Bij de Stichting Bejaardenwerk (SBW) en haar opvolgers was de gemeente Vleuten-De Meern onderverdeeld in kleinere wijkjes. Deze wijkindeling bundelde ca 10 tot 15 dicht bij elkaar gelegen adressen waar ouderen van 65 jaar en ouder woonden.¹⁵¹ Per wijkje was een 'wijkcontactpersoon' (wijkvrijwilliger) actief, die bij voorkeur zelf ook in die wijk woonde. Deze wijkcontactpersonen fungeerden als aanspreekpunt voor ouderen, die daar behoefte aan hadden. Dit kon gaan om informatie of om kleine hand- en spandiensten als een boodschap doen, het afleggen van een bezoekje of een eindje wandelen.¹⁵²

Om een indruk van aantallen te geven: in het jaar dat de taak van de wijkcontactpersonen werd opgeheven (1996) waren 67 personen in deze vrijwilligersrol actief.¹⁵³

Maaltijdservice¹⁵⁴

De maaltijdservice, ook 'Tafeltje Dekje' geheten, begon in 1976 als burenhulpdienst bij de Stichting Bejaardenwerk Vleuten-De Meern (SBW) en werd in 2015 op verzoek van de gemeente overgedragen aan de stadsbrede organisatie U-Centraal.

Door de jaren heen viel ook de maaltijdservice onder steeds wisselende organisaties (SBW, SKO, SWO, Welzijn de Haar, Zuwe Welzijn, Portes en Welzaam), maar het doel bleef hetzelfde: mensen die niet zelf voor een warme maaltijd konden zor-

gen werden dankzij de inzet van honderden vrijwilligers uit Vleuten-De Meern toch van een voedzame maaltijd voorzien.

Het was natuurlijk niet zo dat de warme maaltijdservice een soort *Uitgekookt-avant-la-lettre* was, waaraan iedereen die maar betaalde kon deelnemen. Men had voor deze service een indicatie nodig, waaruit bleek dat deze maaltijdservice meehielp om de aanvrager langer zelfstandig thuis te laten wonen. Deze indicatie werd verzorgd door de Regionale Indicatiecommissie en maakte deel uit van een voorziening uit het flankerend ouderenbeleid.¹⁵⁵

Niet dat het gratis was. De prijs varieerde in de loop der jaren tussen f 6,50 (gulden) en f 9,50 (gulden), waarbij de gemeente af en toe een duit in het zakje deed door de verpakking van de maaltijden te subsidiëren. In de 'Notitie Ouderenbeleid' wordt subsidie aangeraden met als argument:

*Warme maaltijdbereiding geeft vaak problemen ten aanzien van boodschappen doen, bereiding, afwas en gevaar bij de omgang met gas en het verzuimen van het uitzetten van de elektra.*¹⁵⁶

Voor ouderen die het echt niet konden betalen, was nog de mogelijkheid van de wettelijke bijzondere bijstand.

het mogelijk maakten langer zelfstandig thuis te blijven wonen, bijvoorbeeld thuiszorg, personenalarmering, maaltijdservice, een traplift en dergelijke.

¹⁵⁶ Het Utrechts Archief, stuknummer 4834, 'Notitie Ouderenbeleid'

¹⁵⁷ Het Utrechts Archief, stuknummer 4822, 'Tussentijdse beleidsoverwegingen Stichting Koördinerend Ouderenwerk Vleuten-De Meern, juli 1997'

¹⁵² Brochure van de SBW uit 1980

¹⁵³ Het Utrechts Archief, stuknummer 4822, SKO jaarverslag 1995. De taakgroep werd opgeheven omdat het steeds lastiger werd om via de gemeente informatie te krijgen over de combinatie leeftijd/woonadres. De voormalige vrijwillige wijkcontactpersonen werden ondergebracht bij de taakgroep 'bezoek-, hand- en spandienst', onderdeel van de Algemene Hulp.

¹⁵⁴ De belangrijkste bron voor dit hoofdstuk is het door Irene

Franssen gemaakte overzicht 'Tafeltje Dekje in zeven gangen. Organisatie en uitvoering Maaltijdservice Vleuten-De Meern tussen 1975 en 2015' dat ter gelegenheid van 40 jaar maaltijdservice werd samengesteld. Een exemplaar bevindt zich in het archief van Buren voor Buren. Ook de Historische Vereniging in Vleuten heeft een exemplaar.

¹⁵⁵ Het Utrechts Archief, stuknummer 4822, 'SKO jaarverslag 1995'. Onder flankerend ouderenbeleid vielen die voorzieningen die

In het jaar 1994 werden 17.114 maaltijden bezorgd, gemiddeld 54 per dag. Elke dag opnieuw, behalve op zondag. In 1996 was dit aantal al gegroeid naar 25.000.¹⁵⁷

In de beginjaren werden de warme maaltijden bereid in de centrale keuken van de Stichting Bejaarden Centra (SBC) in Huize Jozefzorg, en door vrijwilligers tussen 12:00 en 13:00 uur daadwerkelijk warm thuisgebracht bij zelfstandig wonende ouderen. Aanvankelijk werden de maaltijden in geïsoleerde pannetjes geleverd, later in roestvrijstalen bakjes in thermoboxen. Bezorgers werkten om beurten een week lang, van maandag tot en met zaterdag.¹⁵⁸ Elke maandag was het betaaldag, handje contantje aan de deur van de klant. Vanaf 1996 werd de betaling per acceptgirokaart ingevoerd. Hierdoor hoefden de vrijwilligers niet langer met cash geld over straat, wat een veiliger gevoel gaf. In hetzelfde jaar volgde nog een verbetering: klanten konden kiezen uit drie menu's per dag.

In 1997 werd het belangrijke besluit genomen om de warme maaltijden te vervangen door koelverse maaltijden. Voor de vrijwilligers gaf dat een groot voordeel: ze hoefden niet meer elke dag langs de deur, maar konden maaltijden voor meerdere dagen tegelijk afleveren. En ze konden ook wat flexibeler zijn, dan altijd precies tussen 12:00 en 13:00 uur. En voor de klanten was het natuurlijk heel prettig

dat ze voortaan gewoon zelf konden bepalen wanneer ze warm aten.

Het vervangen van warme maaltijden door koelverse leverde nogal wat vragen op. *'Hoe houd ik deze maaltijd koelvers?', 'Tot hoe lang blijft deze maaltijd koelvers?' en vooral 'Ik heb helemaal geen magnetron, wat nu?'*

De oplossing werd gevonden in het in bruikleen geven van magnetrons. Deze aanvullende dienst van de maaltijdservice vroeg om zorgvuldig beheer en administratie. De nieuwe vrijwilligerstaak 'Magnetron Beheer' zag het daglicht. Aan deze nieuwe vrijwilligersdienst besteden we een apart hoofdstukje. De service groeide snel. In 2000 werden 36.000 maaltijden afgenomen uit een nieuwe gaarkeuken, die gevestigd was naast het toenmalige verzorgingshuis Heremalerhof (nu Vijverhof) in Harmelen.¹⁵⁹ In dat jaar werd ook de betaling via automatische incasso ingevoerd.

158 Irene Franssen, 'Tafeltje Dekje in zeven gangen', pagina 4
159 Grootkeuken, Voedingsblad voor instellingen en bedrijven 2/2000, pagina 8 en verder, en van een nadere specificering
160 De belangrijkste bron voor dit hoofdstuk is het door Irene Franssen gemaakte overzicht 'Tafeltje Dekje in zeven gangen'.

Er kwamen logistieke verbeteringen, waardoor de bezorgers dichterbij huis de maaltijden konden afhalen.

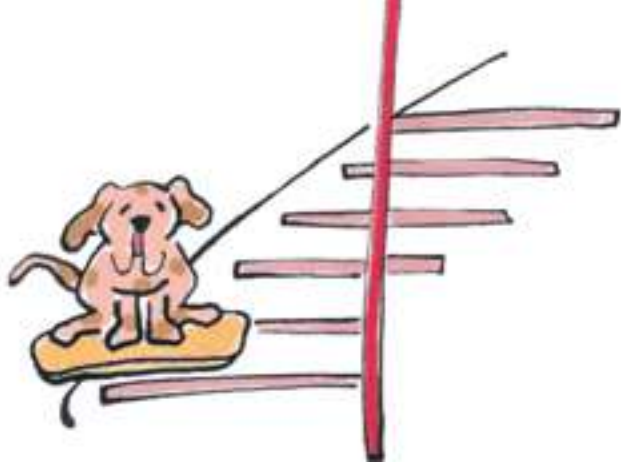
In 2009 werd een contract getekend met een nieuwe cateraar: Voedingsservice Heuvelrug in Soesterberg. Deze samenwerking bleef tot 2015, toen de economische omstandigheden de leverancier dwongen te sluiten. Dit viel min of meer samen met het besluit van de gemeente Utrecht om de gesubsidieerde maaltijden in de hele stad aan te besteden, en te laten organiseren door de stadsbrede organisatie U-Centraal. Met man en macht werd gewerkt aan een gestroomlijnde overdracht van de maaltijdservice aan U-Centraal.

Op 22 juni 2015 werd de laatste maaltijd door Welzaam bezorgd. Deze afsluiting van bijna 40 jaar maaltijdservice werd gemarkeerd met een reünie voor de vrijwilligers. Vrijwilligers die in hoge aantallen jaar in jaar uit ervoor gezorgd hadden dat talloze mensen langer zelfstandig thuis konden blijven wonen.

Magnetron Beheer¹⁶⁰

Eind jaren '90 werden bij de maaltijdservice 'Tafeltje Dekje' in Vleuten-De Meern de warme maaltijden, die direct gegeten moesten worden, vervangen door koelverse maaltijden. Deze maaltijden moesten nog worden nabereid in een magnetron.

Organisatie en uitvoering Maaltijdservice Vleuten-De Meern tussen 1975 en 2015' dat ter gelegenheid van 40 jaar maaltijdservice werd samengesteld. Een exemplaar bevindt zich in het

Hoewel de magnetron in de negentiger jaren al een massaproduct was, beschikte toch niet iedereen over zo'n apparaat. Daarom introduceerde de Stichting Koördinerend Ouderenwerk (SKO) de 'magnetron-leenservice', die 3 jaar later werd omgezet naar een 'magnetron-verhuurservice'.¹⁶¹

Overigens wilden niet alle gebruikers overstappen op een magnetron. Irene Franssen herinnert zich een klant die zei: "*Het wordt ook wel goed warm op de kachel in een pannetje*" en een andere klant meende dat verwarmen op een pitje ook heel goed kon, om er vervolgens een petroleumlamp onder te zetten...¹⁶² Voor deze service werden 72 gloednieuwe, voor senioren geschikte magnetrons aangeschaft. Deze moesten worden beheerd, geadministreerd, bezorgd, gerepareerd enzovoorts. Al snel bleek dat dit niet zomaar iets was wat een vrijwilliger erbij deed. Een klein team vrijwilligers, allemaal ook maaltijdbezorger, vormde de nieuwe vrijwilligersdienst 'Magnetron Beheer'.¹⁶³

De taken van de magnetronbeheerders waren divers en belangrijk. Ze zorgden om beurten voor:

- Het plaatsen van magnetrons bij klanten
- Het geduldig uitleggen van de werking van de magnetron, indien nodig meerdere keren
- Het uitvoeren van eventuele reparaties, vaak als gevolg van onkundig gebruik
- Het terugnemen van magnetrons na beëindiging van de maaltijdafname
- Het controleren en schoonmaken van de magnetrons en het melden van eventuele schade aan het kantoor
- De opslag van magnetrons in De Roef
- Het onderhouden van contact met collega-vrijwilligers en het kantoor over alle wijzigingen en oplossingen
- Het maandelijks rapporteren van de stand van zaken

Wat begonnen was als een extra service van de SKO aan de afnemers van het Tafeltje Dekje programma, was binnen korte tijd uitgegroeid tot een belangrijk onderdeel van de klantgerichte ondersteuning.

Op 1 januari 2011 zou de vrijwilligersdienst 'Magnetron Beheer' worden opgeheven. Het was niet meer nodig, omdat de magnetron inmiddels tot de standaard keukenuitrusting was gaan behoren.

Project Voor Elkaar¹⁶⁴

Binnen Welzaam werd in 2016 een nieuwe dienst opgestart, onder de naam 'Voor Elkaar'. Deze dienst was bedoeld voor zestigplussers die een duwtje in de rug nodig hadden om contacten te krijgen. Het project werd zeer professioneel en ambitieus opgezet, met ondersteuning door het Oranjefonds. De betrokken vrijwilligers werden uitvoerig getraind voor het voeren van zogenaamde 'vraagverhelde-rende' gesprekken met klanten.

Het was eigenlijk een voortzetting van de rol van de voormalige ouderenadviseur, maar dan specifiek gericht op eenzaamheid en contact. Dit keer was het een vrijwilliger die de eerste contacten legde.¹⁶⁵ Het bleef daarbij niet bij het inventariseren van de wens van de klant of het maken van een plan van aanpak. De vrijwilliger ging vervolgens ook actief mee met de klant om het plan ook te realiseren. Bijvoorbeeld een aantal weken meegaan naar een passende activiteit, totdat de deelnemer zich sterk en zeker genoeg voelde om zelfstandig te gaan.

Ondanks de professionele voorbereiding bleef het project niet lang bestaan. Begin 2018 werd geconstateerd dat het niet levensvatbaar was als aparte vrijwilligersdienst. Wellicht was aansluiting bij de Algemene Hulpdienst of een andere organisatie nog een optie¹⁶⁶.

---

archief van Buren voor Buren. Ook de Historische Vereniging in Vleuten heeft een exemplaar.

161 Irene Franssen, 'Tafeltje Dekje in zeven gangen', pagina 9

162 Irene Franssen, 'Tafeltje Dekje in zeven gangen', pagina 10

163 Irene Franssen, 'Tafeltje Dekje in zeven gangen', pagina 9

164 In het archief van Buren voor Buren bevindt zich een uitgebreid

---

dossier over deze dienst

165 De Brug, 'Voor Elkaar wil eenzaamheid bestrijden', 30-12-2015

166 Verslag bespreking opties 'Voor Elkaar' met vrijwilligers, 14-01-18

Echter, in een overgebleven kattebelletje van ouderenwerker Irene Franssen 'Mijn werkplan voor de 2de helft van 2018' staat bij het project 'Voor Elkaar': "Ligt een beetje op zijn gat."

Huisbezoekproject Ouderen in Beeld¹⁶⁷

De gemeente Vleuten-De Meern constateerde eind jaren negentig dat er relatief weinig gebruik werd gemaakt van allerlei voorzieningen en regelingen. Daarom vroeg de gemeente aan de Stichting Welzijn Ouderen (SWO) om in kaart te brengen waarom dit zo was. Besloten werd tot het organiseren van eenmalige huisbezoeken aan thuiswo-

nende 80-plussers. Doel van deze bezoeken was enerzijds om informatie te geven over de gemeentelijke voorzieningen en anderzijds natuurlijk om de behoefte te peilen ('de vraag op te halen').

Net als het 'Voor Elkaar' project werd dit huisbezoekproject minutieus voorbereid. De huisbezoeken werden gedaan door getrainde vrijwilligers. Deze bezochten vanaf oktober 2000 een tot twee senioren per week, in 2 blokken van telkens 8 weken.

De resultaten waren verrassend en het project beviel zó goed dat het werd herhaald in 2002-2003,

nu in eigen beheer van de SWO. De onderzoeksgroep begon nu al bij 75 jaar.

In 2008, 2009 en 2010 werd het huisbezoekproject nog eens herhaald, onder de vlag van respectievelijk Zuwe Welzijn en Portes.

ZondagmiddagOntmoeting in De Roef¹⁶⁸

Ook nu nog bestaan de ZondagmiddagOntmoetingen in De Roef, begonnen in 2010. Deze activiteit wordt 1x per maand georganiseerd door vrijwilligers, die op deze zondagmiddag telkens ca. 20 tot 30 zelfstandig wonende senioren in de leeftijd van vooral tussen de 70 en de 90 jaar ontvangen. Senioren die de lege zondagmiddag maar saai en ongezellig vinden en uitkijken naar ontmoeting met anderen.

De bezoekers betalen per keer € 3,50, waarvoor ze een aangeklede middag krijgen met koffie, een stukje kaas, een balletje gehakt, iets extra's.

Er worden spelletjes gedaan en veel gekletst en gelachen.

De zondagmiddagontmoetingen werden door Welzaam in februari 2014 verzelfstandigd naar de Stichting Vrienden van de Roef. Nog steeds zijn het vrijwilligers die deze eigen activiteit organiseren.

Samen Eten Project (SEP)

In 2007 werd in De Roef gestart met een project, waarbij zelfstandig wonende 55-plussers samen eten in het tot 'seniorenrestaurant' aangeklede dienstencentrum. Dit project bestaat nog steeds.

167 Een uitgebreid dossier over het 'Huisbezoekproject Ouderen in Beeld' bevindt zich in het archief van Buren voor Buren. Onder

andere in De Brug van 25 september 2002 en 11 juni 2003 werden informatieve artikelen geplaatst

168 De informatie komt uit een speciaal foldertje van Portes en uit een gesprek met Ineke Schols

Het werd in januari 2015 tijdens de Welzaamperiode verzelfstandigd onder de paraplu van de *Stichting Vrienden van de Roef*.

Twee keer per maand komen senioren bij elkaar in De Roef, waar ze gastvrij worden ontvangen door de zogenaamde SEP-vrijwilligers. Deze vrijwilligers werken in een hecht teamverband en moeten in korte tijd veel doen. Omdat alles soepel moet verlopen, moeten de vrijwilligers goed op elkaar zijn ingespeeld.

Lees maar even mee: de vrijwilligers zorgen voor het klaarmaken van de zaal, het gastvrij onthalen van binnenkomende ouderen, soms zelfs nog even ouderen ophalen uit de aangrenzende aanleunwoningen, en een combinatie van gezelschap houden en zelf ook even mee-eten, afruimen, volgende gang aanvragen, drankje voor alle gasten regelen, toetjes uitdelen, intussen koffie zetten, afruimen, koffie ronddelen, de tijd in de gaten houden omdat sommige gasten op tijd weg moeten, opruimen zodat de zaal weer klaar is voor de aansluitende activiteiten, en afwassen.¹⁶⁹

BoodschappenPlusBus (Plusbus Erop Uit)

De BoodschappenPlusBus bestaat nog steeds, onder de naam Plusbus Erop Uit. Vandaar dat wij in de tegenwoordige tijd schrijven.

De vrijwilligers bij deze dienst werken momenteel echter niet meer voor Buren voor Buren, maar zijn

sinds 17 december 2014 zelfstandig onder de naam Stichting PlusBus Erop Uit.¹⁷⁰ Deze nieuwe naam doet al vermoeden dat deze vrijwilligersdienst meer is dan alleen mensen heen en weer naar een supermarkt vervoeren. Integendeel, de bus neemt de gast (zoals de klanten genoemd worden) mee naar markten, musea, winkelcentra, op vaartochtjes en tal van andere activiteiten, zoals een bloesemtocht of kersen eten of alleen een ritje over landweggetjes met de pasgeboren lammetjes in het gras.

De dienst is bedoeld voor inwoners van Vleuten-De Meern en Leidsche Rijn vanaf 55 jaar en ouder.¹⁷¹ De doelstelling is om mensen uit hun isolement te halen door hen een leuk uitje aan te bieden, waarbij ze andere mensen leren kennen.

De dienst is bijzonder populair. In 2019, vlak voor de coronacrisis, is sprake van circa 225 zogenaamde 'vrienden', die ieder een bescheiden bedrag per jaar betalen en vervolgens per deelgenomen rit een ritprijs voor vervoer en begeleiding. Drie keer per week is er een rit naar een bepaalde bestemming of activiteit, waarvoor men zich aan kan melden.

Het ontstaan van de Plusbus Erop Uit moeten we zoeken bij de Vrijwilligerscentrale Utrecht, die in 2006 een proef deed met een Boodschappen-PlusBus¹⁷². Het was een succesvolle test: ouderen maakten veel gebruik van de bus. Door geldgebrek werd deze proef echter niet doorgezet, waarna Zuwe Welzijn Ouderen zich met financiële steun

¹⁶⁹ Gesprek met Ineke Schols. "Die vrijwilligers werken zich elke keer de rotjeknor"

¹⁷⁰ Website plusbuseropuit.nl/nieuws

¹⁷¹ VAR 26-07-2018 'Nieuwe BoodschappenPlusBus gepresen-

teerd', gecorrigeerd dankzij een aanwijzing van Bert Knijf
¹⁷² Website plusbuseropuit/nieuws/09-02-2015-overdracht

van de gemeente over het project ontfermde. De BoodschappenPlusBus ging als burenhulpdienst mee naar Portes en Welzaam, totdat de nota *Vernieuwend Welzijn*¹⁷³ een verzelfstandiging noodzakelijk maakte. Op 17 december 2014 was de doorstart een feit, onder de meer toepasselijke naam Plusbus Erop Uit.

Een team van vrijwilligers uit Vleuten-De Meern is bij deze vorm van burenhulp actief. In de bus is plaats voor een chauffeur en een begeleider, beide vrijwilligers, en een groep van ca. 7 gasten. Het programma omvat, zoals gezegd, ook anno 2025 3x per week een dagtocht.

Hulp bij dementie

De vrijwilligersdienst 'Hulp aan dementerende ouderen thuis' werd in december 1997 in de SKO-periode gestart. Daaraan voorafgaand had de SKO in samenwerking met het RIAGG een training 'Hulp aan dementerende ouderen en hun partner/omgeving' georganiseerd. Deze training werd een jaar later herhaald.

De bedoeling was dat de vrijwilliger er was ter ontlasting van de partner/mantelzorger van licht dementerende, thuiswonende ouderen. Wanneer de mantelzorger even weg moest, of lucht nodig had, of ergens assistentie bij wenste, kon beroep gedaan worden op een vrijwilliger die de zorg een paar uurtjes overnam. Het ging er dan om dat de

vrijwilliger bijvoorbeeld een spelletje deed of een praatje maakte met de dementerende ouderen, en vooral aanwezig was en alert.¹⁷⁴

Na het verschijnen van de nota *Vernieuwend Welzijn*, kon deze dienst niet langer meer door professionele krachten ondersteund worden. Welzaam droeg de vrijwilligersdienst over aan U-centraal, die over meer expertise beschikte en hulp bij dementie in de hele stad Utrecht aanbood.

Administratie Thuis

Administratie Thuis was typisch zo'n vorm van burenhulp die in eerste instantie onder de Algemene Hulp viel. Pas in december 2005 werd dit een aparte taakgroep van Welzijn de Haar, toen de ouderenadviseur een aantal aanvragen had verzameld voor het op orde brengen van de financiën en de overige administratie.

Opmerkelijk was dat deze vrijwilligersdienst al vrij snel niet alleen voor ouderen bestemd was. Elke zelfstandig wonende volwassene uit Vleuten-De Meern, die moeite had met het ordenen of geordend houden van een administratie en er zelf geen hulp voor kon regelen, kon beroep doen op deze dienst.

In juli 2018 werd de dienst door Welzaam overgedragen aan het meer in geldzaken gespecialiseerde stadsbrede U-Centraal.

173 Over *Vernieuwend Welzijn*, zie hoofdstuk 7

174 SKO-brochure uit maart 1998

Hoofdstuk 14: Overige activiteiten

Gedurende de jaren zijn er talloze initiatieven, projecten en kleinere acties ontstaan die de moeite waard zijn om te noemen. Bij de vrijwilligersorganisatie van de Stichting Bejaardenwerk (SBW) komen we bijvoorbeeld de 'bandrecorderroulatie' en de 'lektuurvoorziening' tegen – laatstgenoemde wordt zelfs als een van de eerste projecten genoemd.

Activiteiten voor senioren

Zo organiseerde de Stichting Koördinerend Ouderenwerk (SKO) bijvoorbeeld in eigen beheer een geheugentraining voor senioren, en gymnastiek voor ouderen. We lezen over een project uit 1990 met de titel *'Boeken aan huis'*, een samenwerking tussen de SKO en de plaatselijke bibliotheken. Dit project was niet uitsluitend op senioren gericht: ook gehandicapten en bedlegerigen konden van deze dienst gebruikmaken. Vrijwilligers brachten de boeken bij de boekenliefhebbers thuis.¹⁷⁵

Activiteitengids

Meer dan 35 jaar lang verscheen in de wijk een uitgebreide *Activiteitengids*. Dit bewaarboekje stond vol informatie over lokale activiteiten voor senioren (55-plus), zoals bingo, bridgen, tuinieren en zwem-

men. Naast eigen initiatieven werden ook activiteiten van andere organisaties en nuttige adressen vermeld. In de beginjaren werd de gids huis-aan-huis bezorgd bij mensen van 55 jaar en ouder, toen dat door de privacywetgeving nog mogelijk was. Later werd de gids op openbare plekken neergelegd.

Bijzondere projecten

Er zijn veel unieke projecten gerealiseerd dankzij vrijwilligers. De Stichting Welzijn Ouderen (SWO) bijvoorbeeld organiseerde nog in haar nadagen, in 2002, de cursus *In Balans*, een valpreventieprogramma voor ouderen. Dit project ontstond vanuit het huisbezoekproject *Ouderen in Beeld*. Daarnaast was er in buurthuis De Roef het initiatief *'Roefenen'*, een internetcafé-achtig concept waarin ouderen digitaal vaardiger werden, onder leiding van vrijwilligster Mieke Monden.

Van 2000 tot 2003 reed de *Kunstbus* voor senioren, die 55-plussers comfortabel naar theaters in de omgeving bracht. Het toegangkaartje was inclusief busvervoer tegen een gereduceerd tarief.¹⁷⁶ Vanaf 1996 werd jaarlijks op de Internationale Dag van de Oudere (begin oktober) een scala aan activiteiten georganiseerd. Verder komen we initiatieven tegen zoals de *Zondagsoos* in 1992, diverse informatiemarkten, voorlichtingsavonden en cursussen. Elke keer als we een jaargang doornemen van de plaatselijke krant, zien we weer nieuwe activiteiten, die zonder vrijwilligers nooit zouden zijn georganiseerd.

175 De Brug, 24 februari 1993
176 Nieuwsblad VAR, 20 juni 2002

Achter de schermen

Vrijwilligers deden veel meer dan alleen de zichtbare activiteiten begeleiden. Zo zorgden zij voor hand- en spandiensten, zoals het verspreiden van folders, kopieerwerk en het bezorgen van post. Ook waren er vrijwilligers die zich specialiseerden in communicatie: zij maakten nieuwsbrieven, beheerden websites en social media, en zorgden voor publiciteit in de plaatselijke krant. En laten we zeker niet het werk van de vele bestuursleden vergeten, die jarenlang de verantwoordelijkheid voor de organisatie droegen. Vrijwillig.

Bredere inzet

In de Inleiding schreven we het al: in Vleuten-De Meern werd veel meer vrijwilligerswerk gedaan dan alleen wat in dit boekje wordt beschreven. We hebben ons beperkt tot de activiteiten van (de voorgangers van) Buren voor Buren, met een nadruk op de directe burenhulp.

Er waren natuurlijk talloze andere activiteiten. Het Sociaal Cultureel Centrum De Schalm bijvoorbeeld kent een lange traditie met allerlei activiteiten voor ouderen. Dit centrum was al in december 1973 geopend, officieel als "'De Schalm' Stichting Parochieel Sociaal Cultureel Centrum De Meern", maar schroomde niet om naar buiten te treden als 'algemene vereniging voor ouderen' (zie voetnoot 15). Bij dit centrum in De Meern werkten en werken talloze vrijwilligers, die de senioren in de wijk een aangename dag bezorgen.

En wat te denken van al die vrijwilligers bij de organisatie ABZ (Anders Bezig Zijn) die al sinds 1982 activiteiten organiseren voor mensen van 55 jaar en ouder, die niet meer deelnemen aan het arbeidsproces. Dankzij hen bouwen deze mensen aan een sociaal netwerk, waardoor ze steviger in de maatschappij ankeren.

Ook bij de lokale afdelingen van landelijke verenigingen, zoals bij de ledenvereniging voor ouderen KBO (in Vleuten-De Meern tegenwoordig Senioren Leidsche Rijn geheten) en bij de lokale afdelingen van De Zonnebloem werken grote aantallen vrijwilligers.

En zo waren er nog veel meer vrijwilligers actief. Zonder de inzet van al deze vrijwilligers hadden veel initiatieven nooit plaatsgevonden. Zonder de inzet van al deze vrijwilligers waren veel senioren in Vleuten-De Meern minder gelukkig geweest.

Vrijwilligers worden niet betaald, maar ze zijn wel goud waard.

Credits

Verschillende personen hebben meegewerkt aan dit overzichtswerk van 50 jaar Burenhulp in Vleuten-De Meern. In de eerste plaats Irene Franssen, die met haar Tafeltje Dekje de inspiratiebron is geweest voor dit werk. Irene heeft nagenoeg alles meegemaakt en beschikt daardoor over een schat aan kennis rondom 50 jaar ouderenwerk in Vleuten-De Meern. Voor de burenhulp is zij altijd de grote aanjager en inspirator geweest. Uit haar uitgebreid archief van krantenknipsels, informatieboekjes en overige kleinere stukken is uitvoerig geput. Irene heeft dit boekje een aantal keren nauwgezet doorgenomen en waar nodig verbeteringen aangedragen.

Kees van der Kolk las de tekst nog eens door op inconsistenties. Gineke Sleetboom heeft de drukproef aan een extra taalkundige check onderworpen, waarvoor dank. Martha Goedings en Karin van Kooten van Atelier Alendorperweg 10A uit Vleuten waren zo vriendelijk om de leuke illustraties in dit boekje te verzorgen. Het maakt het geheel veel leuker om te lezen.

Wilma de Buck, Lenneke Degenaar, Nardie Eijsberg, Ank van Engelen, Frits Lintmeijer, Mieke Monden, Henk Oudeman, Irene Franssen, Harrie Pol, Jan Bloemkolk, Alfred van Putten, Ineke Schols en Marcel Vos vertelden mij veel over de burenhulp in Vleuten-De Meern. Erg waardevol, omdat archiefvorming geen kerncapaciteit van vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties is. We moeten het met de overlevering doen.

De gemeente Utrecht was bereid om een bijdrage te leveren uit het Gemeentelijke Initiatievenfonds. Zonder deze bijdrage was het werkje niet zo mooi geworden als het nu is.

Februari 2025, Jacques van der Bom,
Buren voor Buren

Van bejaardenwerk naar burenhulp vertelt het verhaal van de ontwikkeling van het bejaardenwerk in Vleuten-De Meern, van 1975 tot 2025. In dit boekje staat de geschiedenis van Buren voor Buren centraal, inclusief de voorgangers en hun activiteiten. Het beschrijft de evolutie van traditionele dagbesteding en zorgvoorzieningen naar moderne vormen van burenhulp en sociale netwerken.

Vrijwilligers speelden een onmisbare rol in deze transformatie. Als spil van de hechte, dorpse gemeenschap vormen zij de ruggengraat van het welzijnswerk in de wijk. Dit boekje laat zien hoe maatschappelijke veranderingen – zoals de verschuiving van institutionele zorg naar eigen verantwoordelijkheid – alleen mogelijk zijn dankzij de tomeloze inzet van deze vrijwilligers.

Van bejaardenwerk naar burenhulp is een ode aan de veerkracht en betrokkenheid van vrijwilligers. Het toont hoe belangrijk het is om naar elkaar om te zien en biedt een inspirerend overzicht van een rijke geschiedenis. Voor iedereen die zijn of haar buurtgenoten een warm hart toedraagt én als uitnodiging om mee te doen.